



GLG

GG — Bled
GG — Kranj
ALPLES — Železniki
JELOVICA — Škofja Loka
LIP — Bled
ZLIT — Tržič
AERO-CELULOZA — Medvode
GRADIS-LIO — Škofja Loka

Leto X — št. 1 — 1985

GLASILO SESTAVLJENE ORGANIZACIJE: ZDRUŽENO GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO »GLG« BLED

V letu 1985

Tudi v prihodnje bo potrebno prilagajanje domačim in zunanjim razmeram

Pravimo: »Kakor nam gre slabo, je še kar dobro.« Včasih se celo čudimo, da je res tako. Analitik lahko potem še najde dokaze, zakaj nam gre slabo in tudi dokaze, zakaj je še vedno dobro. Marsikdaj ni mogoče dokazovati in takrat ugotovimo, da imamo srečo in da smo optimisti.

Tako premišljevanje in zaključevanje si lahko privoščimo v zasebnem življenju. Na delovnem mestu ni tako enostavno. Ob desetletnici sozda GLG Bled smo skušali analizirati doseganje ciljev, ki smo si jih postavili ob združitvi in tudi to, ali je za relativno dobro gospodarsko stanje gorenjske lesne industrije in gozdarstva v primerjavi s slovenskim povprečjem panoge, iskati odgovor tudi v tem, da so se te delovne organizacije pred desetimi leti povezale v sestavljeno organizacijo. Odgovor je pozitiven.

Analiza, ki smo jo pripravili in ki jo bo razprava še dopolnjevala, je bila poleg ostalih do-

kumentov (stabilizacijski program, resolucija in drugo) osnova za izdelavo Analize dolgoročnih možnosti razvoja sozda GLG. V njenem uvodu pa smo med drugim tudi zapisali:

»Svet je v znamenju znanstveno tehnološke revolucije, ki nenehno spodbuja proizvodjalne sile v svetu in nadomešča izčrpane razvojne spodbude z novimi. Predvsem tehnološki dosežki v mikroelektroniki, industrijski robotiki in bioinženiringu, telekomunikacijah in informatiki, spreminjajo tehnologijo in organizacijo proizvodnje ter komuniciranja, pa tudi metode upravljanja in način odločanja.

Naša glavna in osrednja možnost je, da se aktivno prilagajamo spreminjajočim zunanjim in domačim razmeram. Brez aktiviranja lastnega potenciala znanja, povezovanja na enotnem jugoslovanskem trgu, samoupravnega združevanja dela in sredstev ter s tem premagovanja razdrobljenosti in zaprtosti, to ne bo mogoče.

V Sloveniji je poenotena ugotovitev, da je lesnopredelovalna industrija pri oskrbi z gozdnimi sortimenti iz slovenskih gozdov z 79-odstotnim pokritjem dosegla relativni maksimum. V sozdu GLG Bled je povprečna stopnja pokritja 90-odstotna, sicer pa sega od 43 do 145 odstotkov. Ob teh ugotovitvah je popolnoma jasno, da pri nadaljnjem razvoju slovenske predelave lesa ter izgradnje zmogljivosti (žagan les, plošče, vlaknine) ni moč računati na dodatne količine gozdnih sortimentov.

Zato je v sozdu GLG Bled na osnovi dosežanj izkušenj in rezultatov medsebojne odnose nujno še bolj utrditi in poglobiti ter z nadaljnjim združevanjem sredstev odpiranje gozdov in za biološke naložbe ter z racionalnejšim izkoriščanjem celotne lesne mase pripraviti temelj za napredek lesne predelave.

Rok Gašperšič

10 let obstoja sozda GLG Bled

Večina ciljev združitve je bilo doseženih



Zgodovinski posnetek podpisa samoupravnega sporazuma o združitvi v sozd GLG Bled z dne 28. december 1974 leta

Pomembna je bila odločitev gozdarskih in lesarskih delovnih organizacij Gorenjske, da se združijo v višjo organizacijsko obliko, v sestavljeno organizacijo združenega dela. Samoupravni sporazum o združitvi je bil slavnostno podpisan 28. decembra 1974 leta.

Nova organizacija je dobila ime sozd združeno gozdno in lesno gospodarstvo Bled, ali krajše sozd GLG Bled. V desetih letih obstoja je sozd dosegel osnovne cilje, ki so pred združitvijo zdeli še tako neuresničljivi. Dosežen je bil osnovni namen. Članice sozda so postale enakopravni subjekti med katerimi je bilo zagotovljeno sporazumno oskrbovanje in razdeljevanje z osnovno surovino — lesom, usklajeni so bili razvojni programi in delitev dela, več je bilo storjenega za skupen nastop na tujih tržiščih itd.

Več o jubileju sozda GLG in o nekaterih podatkih iz dosedanjega

poslovanja pa lahko preberete na straneh 4 do 12.

C. Pavlin



Znižuje se delež družbenega proizvoda namenjenega reprodukciji, povečujejo pa se obveznosti iz dohodka

Težavna gospodarska situacija ob še nezadostni pripravljenosti za uresničevanje prve faze gospodarske stabilizacije je osnovna značilnost gospodarjenja v letu 1984. V takih gospodarskih razmerah pa so vidni tudi nekateri pozitivni rezultati: dinamična rast industrijske proizvodnje v pretežnem delu leta, relativno ugodni rezultati v kmetijstvu, delno reprogramiranje naših zunanjih dolgov, kar je omogočilo boljšo oskrbljenost naše industrije z re-promateriali iz uvoza, ipd. Stabilizacijske usmeritve več ali manj uspešno spremljajo tudi tečajna politika ter politika obrestnih mer ter opredelitev za svobodnejše oblikovanje cen.

Administrativno urejanje cen namreč v preteklosti ni prineslo pozitivnih rezultatov, zato smo še vedno priča zelo visoki stopnji inflacije. Priča smo tudi še nadaljnjemu padanju življenjskega standarda in s tem zmanjševanju kupne moči prebivalstva. Slednje dejstvo bo imelo in že ima posledice v večanju zalog gotovih izdelkov in blaga. Orientacija v izvoz v še večjem obsegu je zato toliko bolj pomembna. K slednjemu pa bodo morali biti v letu 1985 in dolgoročno naravnani predvsem vsi instrumenti ekonomske politike. Taka naravnost navedenih izhaja tudi iz družbeno-ekonomske resolucije za leto 1985.

S težavno gospodarsko situacijo so se v letu 1984 srečevale tudi članice sozda GLG, kjer so na poslovanje poleg splošnih pogojev vplivali tudi nekateri specifični.

Pogoji prodaje končnih lesnih izdelkov članic sozda so bili v letu 1984 še vedno dokaj dobri. Slabi pa so še vedno pogoji prodaje montažnih objektov. Izpad sta delovni organizaciji Jelovica in LIO-Gradis delno zapolnili s povečano proizvodnjo in prodajo stavbnega pohištva in drugih elementov za gradnjo.

K slednjemu je pripomogla tudi v letu 1984 zelo visoka dinamika dobave osnovne lesne surovine iz našega območja. Tudi ostale članice lesne predelave beležijo v lanskem letu relativno ugodne proizvodne in finančne rezultate, če jih ocenjujemo na osnovi podatkov za devet mesecev preteklega leta. Delno je bila proizvodnja v ZLIT-u, Alplesu in Jelovici motena zaradi rekonstrukcij proizvodnih obratov, kar ima tudi svoj vpliv pri doseganju planskih obveznosti.

Izvoz je postal manj rentabilen

Ob intenzivni usmerjenosti članic lesne predelave v izvoz pa hitro naraščajočim proizvodnim stroškom niso sledile možnosti povečanja prodajnih cen in tečaja dinarja. V

taki situaciji je postal izvoz, čeprav pogojen z nujnostjo nadaljnjega razvoja, manj rentabilen. Slednje je izmed članic sozda zaradi nadpovprečne izvozne usmerjenosti najbolj izrazito pri LIP-u Bled, ki pa je izpad dohodka v izvozu uspel v do- bršni meri kompenzirati s prihodkom iz naslova sprejetih obresti.

Gozdarskim delovnim organizacijam je na pogoje poslovanja v letu 1984 odločilno vplival katastrofalni vetrolom v začetku leta, ki je popolnoma spremenil sicer običajni proizvodni proces v gozdarstvu. Vse razpoložljive sile v gozdarstvu so bile zato usmerjene v pospravo vetrolomov. To se odraža tudi v povečanem obsegu blagovne proizvodnje, ob povečanju prodajnih cen pa ne toliko tudi v dohodkovnih učinkih. Spravilo vetrolomov je bilo pogojeno namreč tudi z večjimi proizvodnimi stroški ter z večjimi obveznostmi za prevzem lesa od zasebnih lastnikov — kooperantov.

Najmočnejše pa je bila v proizvodnem in prodajnem smislu v letu 1984 prizadeta Tovarna celuloze in papirja v Medvodah. V začetku leta je bila zaradi dokončanja rekonstrukcije obrata celuloze ustavljena proizvodnja celuloze, kar je poleg izpada proizvodnje celuloze za okrog 25 odstotkov, vplivalo tudi na manjšo proizvodnjo papirjev. Situacija se je popravila v drugi polovici leta, zato je ob koncu leta treba pričakovati bistveno boljši rezultat kot smo ga zabeležili med letom.

Gornje specifičnosti pri poslovanju članic sozda GLG v letu bistveno zmanjšujejo primerljivost doseženih rezultatov z drugimi na osnovi podatkov za devetmesečno obdobje.

Globalna analiza izkazuje, da članice lesne predelave in gozdarstva dosegajo rast dohodka za svojo panogo, vendar pa je za devetmesečno obdobje značilna nižja akumulativnost, kar velja predvsem za Aero Medvode in ZLIT Tržič in kar znižuje tudi akumulativnost celotnega sozda, o čemer pričata tudi spodnji preglednici. Celoletni rezul-

tati bodo v primerjavi z devetmesečnimi boljši predvsem pri Aeru Medvode in ZLIT Tržič, medtem ko bodo gozdarske delovne organizacije zaradi naraščajočih fiksnih stroškov ob zmanjšani dinamiki dobave gozdnih sortimentov v zadnjem četrtletju leta ekonomičnost ob koncu leta znižale.

Ocena finančno-ekonomske učinkovitosti

Podatki o rasti družbenega proizvoda (bruto dohodka) v sozdu, v primerjavi z gospodarstvom SR Slovenije za devetmesečno obdobje leta 1984:

(Indeks I.—IX. 83 = 100)						
	GLG	GLG - Gosp. SRS	1983	1984	1983	1984
1. Družbeni proizvod	145	160	100	100	100	100
— dohodek	146	164	86	87	86	88
— min. amortizacija	135	138	14	13	14	12
2. Obvezn. iz dohodka	162	172	34	38	33	36
3. Oseb. doh. + skup. por.	152	147	34	36	39	36
— osebni dohodki	153	147	31	32	35	33
— skupna poraba	141	146	3	4	4	3
4. Sred. za reproduk.	118	166	32	26	28	28
— amortizacija	138	139	16	15	16	13
— posl. + rezer. sklad	97	201	16	11	12	15

Skrbi lahko zniževanje deleža družbenega proizvoda namenjenega za reprodukcijo in močno povečanje obveznosti iz dohodka pa tudi za osebno in skupno poroko.

Dodatno ilustracijo o uspešnosti poslovanja v devetmesečnem obdobju leta 1984 nam kažejo tudi podatki o strukturi delitve družbenega proizvoda po članicah sozda GLG:

I.—IX. 1984									
Elementi	Alples Železniki	LIO-Gradis	Jelovica	LIP Bled	ZLIT Tržič	GG Bled	GG Kranj	Aero Medvode	GLG
1. Družbeni proizvod	100	100	100	100	100	100	100	100	100
a) dohodek	87	90	91	87	92	87	91	79	87
b) min. amortizacija	13	10	9	13	8	13	9	21	13
2. Končna potrošnja	79	75	83	69	85	72	80	77	77
a) osebni doh. in skupna poraba	42	36	43	39	34	29	37	25	36
b) obvezn. iz doh.	35	35	37	28	50	42	42	48	38
c) infrastr. + neraz.	2	4	3	2	1	1	1	4	3
3. Akumulacija (1.—2.)	21	25	17	31	15	28	20	23	23
a) amortizacija	13	16	11	23	8	14	9	21	15
b) povečanje zalog	12	17	39	16	35	6	9	31	20
c) za razširjeno reprodukcijo	-4	-8	-31	-8	-28	+8	+2	-29	-12
4. Dejanske investicije	17	10	16	21	63	15	23	21	21

Iz gornjih podatkov je razvidno, da ustvarjena bruto akumulacija poleg celotne amortizacije ne krije celotnega prirasta zalog. Za razšir-

jeno reprodukcijo pa so ustvarile akumulacijo le gozdarske delovne organizacije. Zoltan SMODIS

Smernice za plan sozda GLG v letu 1985

Leto 1985 je zadnje leto srednjeročnega planskega obdobja 1981—1985 in v tem letu morajo biti sprejeti tudi plani razvoja in gospodarjenja za naslednje srednjeročno plansko obdobje (1986—1990) pa tudi za dolgoročno plansko razdobje (do leta 2000).

Smernice, ki jih bomo upoštevali za sestavo planov članic in sozda poleg splošnih smernic iz resolucije SFRJ, SRS in samih članic naj bi omogočile oblikovanje skupnih ciljev in reševanje skupne problematike. Skupna problematika izhaja iz sklepov samoupravnih in poslovnih organov kot tudi iz sklepov DPO, idr.

1. Plan sozda GLG za leto 1985
prvenstveno vsebuje:

- ekonomske odnose s tujino;
- zagotavljanje gozdnih sortimentov in ostale lesne surovine;
- povprečno plansko ceno gozdnih sortimentov (hlodovine, celulozni les), žaganega lesa in lesnih ostankov;
- združevanje dela in sredstev (združevanje za večji devizni priliv, kratkoročno finančno sodelovanje, združevanje rezervnih sredstev, združevanje sredstev za zagotovitev poslovanja Delovne skupnosti sozda, združevanje deviz za gozdni gospodarstvi, itd.);
- pregled naložb v letu 1985, pregled proizvodnega programa sozda v letu 1985, pregled medsebojnih kooperacij in sodelovanj (proizvodnih in tržnih).

2. V letu 1985 je rok za sprejem srednjeročnega in dolgoročnega plana sozda. Članice bodo aktivno sodelovale pri oblikovanju in usklajevanju skupnega razvoja in planskih dokumentov.

3. Smernice za plan ekonomskih odnosov s tujino za leto 1985:

- izvoz je prioriteta naloga, pri tem ima prednost konvertibilni izvoz;
- nosilec usklajevanja plana ekonomskih odnosov s tujino v SI-SEOT je DO;
- povprečna stopnja povečanja konvertibilnega izvoza stozda GLG bo 9 odstotkov;
- izvoz najbolj povečajo tisti, katerim delež realiziranega prihodka od izvoza v celotnem prihodu zaostaja za povprečjem pa-none, oz. podskupine;

— v planu je treba upoštevati vse nove in razširjene proizvodne kapacitete;

— izvoz gozdnih sortimentov in žaganega lesa listavcev se napram realizaciji v letu 1984 zmanjša za 30 odstotkov;

— povečanje izvoza po obmejnem sodelovanju in klirinškega izvoza je enako povečanju generalnih poslov;

— pri planiranju odlivov se upošteva, da se razpolaganje z deviznimi prilivom ne bo bistveno spremenilo od leta 1984, izhajo pa bo iz izračunanih družbeno priznanih reprodukcijskih potreb na osnovi realizacije izvoza in uvoza v preteklih letih;

— Sozd GLG bo pri ugotavljanju družbeno priznanih reprodukcijskih potreb v okviru dejavnosti Opšteg združenja nastopal kot celota, tako kot v letu 1984. Nosilec plana pa je DO;

— pri planiranju uvoza reprodukcijskega materiala je potrebno izhajati, da je stopnja povečanja manjša od stopnje povečanja izvoza;

— pri planiranju uvoza opreme je potrebno upoštevati, da so omejitve in pogoji glede uvoza opreme podaljšani tudi v letu 1985;

— v skladu s SaS o pospeševanju deviznega priliva in SaS o temeljnih srednjeročnega plana sozda GLG za obdobje 1981—1985 in z gornjimi izhodišči (tč.5) se lesna in celulozna industrija GLG zavezuje za združevanje deviznega priliva gozdnima gospodarstvom v skladu z usklajenim planom ekonomskih odnosov s tujino, sozda GLG za leto 1985;

— instrumenti za pospeševanje konvertibilnega priliva v letu 1985 bodo:

a) republiške stimulacije ostanejo kot v letu 1984:

b) obveznosti združevanja iz priliva bodo določene v absolutnem znesku. OZD bo izpolnila svoje obveznosti, ko bo urejen redni konvertibilni priliv v letu 1985 dosegel nivo, ki bo zagotavljal realizacijo obveznosti. Od takrat naprej te obveznosti ni več in OZD bo razpolagala z večjim deviznim prilivom, itd. (ostali instrumenti še niso znani).

4. Pri določitvi povprečne planske cene gozdnim sortimentom in drugim sortimentom, ki so vezani na hlodovino in izvrševanje temeljev plana 1981—1985 je treba računati

s planirano inflacijsko stopnjo v SRS
za leto 1985;

5. Za gozdne sortimente je potrebno uveljaviti princip akontacijskih cen in kvartalno poračunavanje na izbrano povprečno ceno;

6. Vse nameravane investicije, ki predvidevajo udeležbo bančnih sredstev, morajo biti predhodno usklajene in verifisirane v planskih aktih, sozda;

7. V okviru Posebne finančne službe je treba poglobiti medsebojno-sodelovanje pri premagovanju kratkoročnih finančnih težav. Osnova bodo kratkoročni (mesečni) finančni plani in čimbolj poenoteni pogoji;

8. Sporazum o združevanju rezervnih sredstev članic stvori GLG za sanacijo po vetrolomu se dokončno realizira v letu 1985;

9. Kriterij za pokrivanje potrebnih deviznih sredstev za GG Bled in GG Kranj je usklajeni plan ekonomskih odnosov s tujino in realiziranje dobave gozdnih sortimentov posamezni članici sozda. Gozdni gospodarstvi po enakem principu združujeta sredstva tudi od ostalih kupcev;

10. V letu 1985 je treba pričeti z dosledno uporabo imena sozda

GLG kot pojem višje organizacijske oblike v cilju večje uveljavitve panye lesarstva in gozdarstva v širšem prostoru in v cilju večje komercialne uspešnosti;

11. Vzpostaviti je treba tesnejše sodelovanje in zasnovati učinkovitejši informacijski sistem v skladu kot osnovo za pravilne usmeritve za doslednejše uresničevanje ciljev združitve v sozd;

12. Pospešiti delovanje DPO na nivoju sozda z uveljavitvijo kontinuitete in razširitve delovanja;

13. Za uveljavljanje panoge gozdarstva in lesarstva ter realizacijo komercialnih interesov bodo članice sodza GLG v letu 1985 sodelovale najmanj na dveh skupnih sejmih. Od tega obvezno na gozdarsko-kmetijskem sejmu v Kranju;

14. Delovni skupnosti stvori bodo članice zagotovile optimalno kadrovske zasedbo, poslovne prostore in druga sredstva za uspešno delovanje;

15. V letu 1985 se realizira nakup poslovnih prostorov za sedež sozda:

16. V vsem letu 1985 bomo obeleževali 10-letnico združitve v sozd GLG.



Tudi sklep delavskega sveta stvda GLG o prepovedi, oz. omejevanju izvoza gozdnih sortimentov in žaganega lesa, posredovan Splošnem združenju v Beogradu je vplival na sklep, da letos izvozimo 30 odstotkov lesa manj



336REDINJA KULTURNO
STUDIJSKO DOKUMENTARNO

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 1980. GODINU

e 191101307

Direktorji članic, ter prvi in sedanji predsednik poslovnega odbora ob jubileju

Prišlo je do tesnega in uspešnega sodelovanja gozdarstva in lesne industrije

Dan dan odrine, leto pa leto. Eno leto je dolgo, več jih pa hitro mine... In tako letos mineva prva okrogla obletnica, kar je bil podpisan samoupravni sporazum o združevanju gozdnih in lesnih delavcev Gorenjske v sozd Združenje gozdno in lesno gospodarstvo GLG Bled. Cilji takratnega združevanja niso bili skromni. Koliko od tega je bilo v desetih letih uresničenega, kje smo ostali na pol, morda le na začetku poti? Za odgovor na to in na nekatera druga vprašanja smo povprašali »prve može« vseh delovnih organizacij sozda, predsednika Medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko, seveda pa tudi prvega in sedanjega predsednika poslovnega odbora sozda GLG Bled.

V planske akte bomo vnesli uresničljive cilje



Dušan Novak, Gozdno gospodarstvo Bled: »V preteklih desetih letih smo bili gozdarji večkrat nezadovoljni z nalogami, ki bi morale biti opravljene v okviru sozda. Vendar pa največkrat zato, ker so bili cilji pri združevanju previsoko postavljeni. Takemu nezadovoljstvu se bomo v prihodnje izognili, če bomo v novi srednjeročni in dolgoročni plan vnesli resnično uresničljive cilje, določili zanje potrebne naloge, temu pa prilagodili tudi obseg in organizacijo služb na ravni sozda.

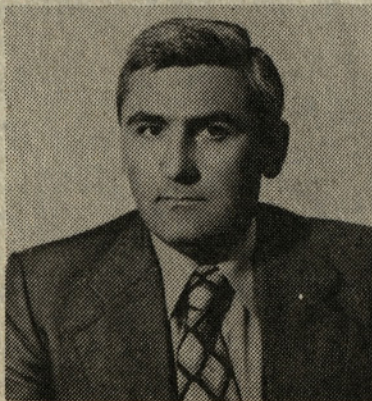
Sicer pa smo dosegli uspehe, če gledam z gozdarske plati, zlasti pri združevanju denarja. Od začetka lesna industrija prispeva denar za gradnjo gozdnih komunikacij, lesna industrija prispeva denar za gradnjo gozdnih komunikacij, z blejskim Lipom pa smo tesno povezani tudi pri drugih naložbah. Skupaj smo zgradili mehanizirani skladišči v Bohinju in na Bledu, kotlovnico v Bohinju. Letos je uspešno steklo tudi združevanje rezervnih sredstev za odpravo škode, ki jo je prizadejal vetrolom. Lip nam tudi proda devize, ki jih potrebujemo, zato nam gozdnih sortimentov ni treba izvažati. Na leto izvozimo le okoli tisoč kubikov manjvrednega lesa, ki za našo lesno industrijo sicer ni zanimiv. K temu naj dodam, da so odkupne cene lesa, ki ga na območjih GG Bled in GG Kranj od gozdnih po-

sestnikov, zadnji dve leti skoraj izenačene.

Še zmeraj pa niso uveljavljeni dohodkovni odnosi, še zmeraj si tudi nismo na jasnem, kaj bi ali kaj ne bi iz interno banko. Neuresničen ostaja tudi dogovor, da bo lesna industrija zaposlovala naše invalidne delavce, pozimi pa tudi del ostalih delavcev. Za našega invalida, ki je nekvalificiran za delo v lesni industriji, ostaja le težko delo, ki pa ga ne zmore. V okviru sozda bi morali za take ljudi poiskati poseben proizvodni program, delo, ki bi ga zmogli in ki bi seveda moralo biti tudi finančno uspešen.

Cilj naših gozdnogospodarskih načrtov je vzgoja kakovostnega lesa, lesna industrija v sozdu pa je doslej za predelavo in oplemenitenje takega lesa storila bolj malo. Zahtevala je le povečanje količin, ne pa tudi boljše kakovost. Pri tem je njena usmeritev lahko le prehod na čimbolj kakovostno predelavo. Konec je tega, da se z vsako rekonstrukcijo poveča tudi zmogljivost potrebe po surovini. V prihodnje bo sečnje manj kot zdaj. Predvsem zato, ker so ta čas naši gozdovalci največje možne mere izkoriščani. Zato bo lesne sortimente treba čimbolj izrabiti, s čimer bo seveda tudi dohodek predelovalcev in nas gozdarjev večji. Ob pomanjkanju lesa ga bo dobil tisti, ki bo znal iz njega čimveč izveliči, iztržiti.«

Sedaj lesna surovina ostaja na Gorenjskem



Miloš Martinovič, Gozdno gospodarstvo Kranj: »Gorenjska lesna

industrija je z združitvijo v sozd zlasti veliko pridobila s tem, da skoraj vsa lesna surovina ostane na Gorenjskem. To je bil tudi eden od osnovnih vzrokov za združevanje. Za gozdarje, posredno seveda tudi za predelovalce, pa je pomembno, da trdno drži dogovor o prispevku lesne industrije za gozdne komunikacije in biološke naložbe. Brez tega denarja bi pri gradnji gozdnih cest še bolj zaostali za razvitimi državami. To je bilo sicer delno v veljavi že prej, vendar nikjer zapisano. Pridobitev za vse pa je prav gotovo združevanje tudi za druge naložbe. Včasih, če ni bilo neposredne koristi od tega, za to ni bilo pripravljenosti. Odkar smo v sozdu, se za to odločamo že iz solidarnosti.

Na Gorenjskem lesne delovne organizacije pri svojih načrtih upoštevajo količino surovine, ki ji je na voljo. Probleme pri tem ima le Jelovica: Zato gozdarji čutimo pritisk za večje dobave. Izven Gorenjske gre le malo hlodovine, predvsem pa v izvoz zaradi potrebnih deviz. Smo pa že skoraj dogovorjeni, da nam bo te devize zagotavljala lesna industrija, ki bo tako dobila večje količine lesa, s končnimi izdelki pa seveda več iztržila kot mi. Naši gorenjski kupci so pripravljani plačati tako ceno kot bi za les dobili kje drugje.

Vzrok za to, da kakšen kubik vseeno gre čez mejo našega območja zato ni cena, temveč to, da ne moremo čez noč odloviti starih partnerjev, ki so od nas kupovali bukovino že pred 30 leti, ko je na Gorenjskem še noben ni hotel. Ob tem, ko surovina ostaja na Gorenjskem je večkrat slišati očitek, da se zapiramo v svoje meje. Katero območje pa ni zaprto! Zakaj pa ne, če to narekuje ekonimčnost? Najbrž ni napak, če surovino pametno predelamo, izdelke pa še izvozimo. Drugače bi bilo, če bi prodajali deske. Zakaj bi surovino vozili drugam, in morda celo za manj denarja, če imamo lesno industrijo pred nosom!?

Pri tem moram reči, da so predelovalci spoznali, da so naložbe za povečevanje zmogljivosti, ki terjajo tudi več lesa, nesmielne. To spoznanje je še zlasti pomembno zaradi tega, ker bo v naslednjih letih, najbrž pa kar desetletjih, lesa za primarno predelavo gotovo manj kot zdaj. Čeprav smo na našem območju že dosegli dosti visoko stopnjo izrabo naše edine lastne surovine, jo bo treba še bolj ovrednotiti.

Glede organizacijske oblike sozda pa menim, da je za sedanjo vsebino dela primerna. Če bomo menjali vsebino, ga bo treba organizacijsko,

kadrovsko in materialno krepiti. To pa bodo nakazale potrebe, skupni interesi.«

Škoda je, da pred leti nismo ustanovili lastne interne banke



Janez Čadež, Alples Železniki: »Alples je videl v tem sozdu ekonomsko poslovni interes. Nekaj časa smo bili hkrati tudi v sozdu Slovenjales, iz katerega pa smo čez nekaj let izstopili. To dokazuje, da smo svoje mesto videli v sozdu GLG Bled, in mislim, da smo pravilno ukrepali.

V sozdu naj bi zagotovili predvsem delitev dela, proizvodnega programa, oskrbo s surovino z lastnega območja, združevanje sredstev za naložbe ter skupen nastop pred našo družbeno nadgradnjo. Kaj od tega smo naredili?

V Alplesu mislimo, da smo dosegli premike predvsem pri zagotavljanju surovine. Alples je dobil toliko, kot je zapisano v petletnem načrtu. Pred leti so šli naši žagarji na ceste in s cepini ustavili tovarnjak, ki je hotel peljati hlode mimo tovarne. Tega zdaj ni več treba. Vendar pa moram k temu pridati, da smo količinsko načrte glede hlodovine res izpolnili, nismo pa se pri tem dohodkovno povezali, niti ni, pa čeprav na tako majhnem prostoru, enotne politike cen za hlodovino.

Na področju delitve dela ni prišlo do križanja programov. Prve korake smo naredili tudi pri združevanju sredstev. Pri vseh naložbah sedemo skupaj, se dogovorimo, kdo naj prej pride na vrsto, si medsebojno finančno pomagamo. Dosti slabše pa je sodelovanje pri dnevnem poslovanju finančne operative. Mislim, da smo storili napak, da nismo poskrbeli za lastno interno banko. To je še posebno občutiti danes, ko je cena

denarja tako visoka. Za to tudi ne bi potrebovali nobenega povečanja rezije.

V desetih letih so članice sozda dosegale pomembne gospodarske rezultate, kljub temu pa gozdarstvo in lesarstvo na Gorenjskem nimata pravega družbenega statusa. Edini imamo lastno surovino, bogato tradicijo, veliko znanje, dizajn, funkcionalnost, oblikovanje in dosti dobro tehnologijo, s katero lahko uspešno konkuriramo na domačem in tujem trgu. Smo tipično izvozna panoga, ki ima največje pokritje uvoza z izvozom. Kljub vsemu temu dejansko ne dobimo nobene družbene podpore. Za to, da si nismo priborili primerne družbenega statusa, smo krivi sami, lahko pa si ga bomo le združili v okviru sozda.

Za prihodnost se v Alpesu, ki v sozdu dosega najvišjo stopnjo finalizacije, zavedamo, da surovine ne bo več kot zdaj. Obsega proizvodnje ne bo moč povečevati na račun povečanih kubikov. V tisto, kar bomo dobili, bo treba vložiti še več dela. Alpes to že nekaj let upošteva. Začeli smo uporabljati tudi prej zapostavljene materiale. Postali smo nosilec predelave bukovine na Gorenjskem, vse bolj uporabljamo smrekov les. Iz smrekovine delamo masivni pohištveni program, ki gre samo v izvoz. S pomočjo računalniškega centra bomo na primer v prihodnje izboljšali izkoristek ivernih plošč.

V desetih letih smo veliko naredili. Nikjer niso stale tovarne. Premalo pa smo storili za povečanje kakovosti. Poleg lesarjev si bodo morali za to bolj prizadevati tudi gozdarji. Les, ki bo prišel do nas, bo moral biti bolj kakovosten kot zdaj. »

V desetih letih nobena članica sozda GLG ni imela izgube



Leopold Ilovár, Jelovica Škofja Loka: »Pred ustanovitvijo sozda sta bila lesna industrija in gozdarstvo na Gorenjskem nepovezana, kar je slabo učinkovitost njunega poslovanja. Ena od pobudnikov za ustanovitev sozda je bila Jelovica, ki je bila takrat, in je tudi še danes, v primerjavi z ostalimi lesarji v dokaj neenakopravnem položaju. Zlasti glede preskrbe s surovinami z ožjega gravitacijskega območja. Na tem mestu

se ne bi spuščal v vzroke, ki so pripeljali Jelovico do takega položaja, ker sem bil v času razprav in priprav za ustanovitev sozda v nasprotnem taboru, kot direktor GIP Gradis tozđ LIO Škofja Loka.

Pri ustanovitvi sozda je bila prav gotovo med važnejšimi cilji trajna preskrba članic s surovinami in važnejšimi repromateriali. Zlasti še zaradi tega, da GG Kranj in GG Bled razpolagata z zadostnimi količinami za pokrivanje vseh potreb članic sozda. Vprašanje o usklajeni oziroma neusklajeni razdelitvi hlodovine in celuloznega lesa pa je še zmeraj odprto.

Drugo nič manj pomembno področje je bilo usklajevanje proizvodnih programov. Zlasti med Lipom Bled in Jelovico ter med Jelovico in Gradisom, tozđ LIO Škofja Loka. S samoupravnim sporazumom o temeljnih plana za obdobje 1976 — 80 je bilo najprej predvideno, naj bi Lip proizvajal le vrata, Jelovica pa celoten program oken, vendar se je kmalu pokazalo, da je to za oba neuresničljivo, saj ob tedanji tehnološki opremljenosti nista mogla opustiti dokaj obsežnega proizvodnega programa. Pokazalo se je tudi, da si niti na domačem niti na tujem tržišču v ničemer ne konkurirata in da je za oba trg dovolj širok. Pri izvozu vrat je prišlo celo do skupnega izvoza enakih vrat istemu kupcu v ZRN.

Posebno moram poudariti, da je bilo najbrž še boljše sodelovanje Jelovice doseženo z Gradisom. Sklenila sta tudi samoupravni sporazum o poslovnno-tehničnem sodelovanju in skupnem nastopanju na vseh tujih trgih, pri večjih naročilih za gradnjo montažnih objektov pa tudi na domačem trgu.

Med uspehi, ki jih moramo pripisati samoupravni organiziranosti v sozdu GLG so prav gotovo tudi poslovni rezultati posameznih članic sozda. V desetih letih nobena ni imela izgube. Sozd je opravičil svoj obstoj tudi pri razvoju poslovne politike, saj so bili v vseh primerih doseženi sporazumi glede proizvodnih programov, pri združevanju sredstev ter naložbah, s katerimi so bili uresničeni razvojni cilji posameznih članic in s tem tudi sozda.

Ne smemo prezreti dejstva, da je bilo veliko storjenega glede združevanja sredstev za odpiranje novih sečišč obeh gozdnih gospodarstev, članice pa so si večkrat pomagale z združevanjem denarja za proizvodne naložbe.

Med pomembnimi uspehi sozda je tudi, da smo s tako samoupravno organiziranostjo pri izvozu izdelkov prišli do večjih razpolagalnih deviznih pravic. Sozd prav gotovo zagotavlja tudi večjo poslovno in socialno varnost zaposlenih delavcev. Omogoča tudi, da si pri pogostih srečanjih na sejah in odborih zmenjamo mnenja ter izkušnje, ki jih nato upoštevamo v svojih okoljih.

Med zapisanimi cilji, ki so bili le delno uresničeni, je ravno oskrba Jelovice. Pri tem pa računam, da bo

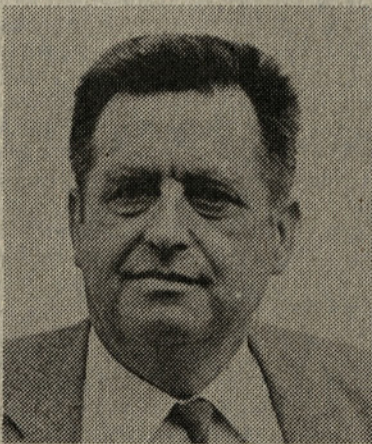
že v prihodnjem letu dobila z gorenjskega območja več surovin.

Prav gotovo se moramo že pri sestavi planskih dokumentov za leto 1985 in za naslednje srednjeročno obdobje dogovoriti, da bo celotna količina surovin pripeljana predvsem članicam sozda in to tistim, ki imajo zdaj svoje potrebe le delno pokrite in morajo surovino v izredno velikih količinah uvažati. GG Kranj in GG Bled še zmeraj prodata od 30.000 do 35.000 kubičnih metrov surovine izven Gorenjske. Del surovine gre v izvoz. Po zatrevanju predstavnikov gozdarjev zato, da pridejo do potrebnih deviz. V Jelovici menimo, da morajo gozdarjem zagotoviti devize ostale članice sozda, vsota pa naj bo odvisna od prejetih količin.

Med važnejše cilje moramo prišteti tudi dohodkovno povezovanje. Vzrok, da še nismo organizirali svoje interne banke je delno tudi to, da sta Tovarna celuloze in tozđ LIO že povezana z interno banko v svojih delovnih organizacijah ter da imata gozdni gospodarstvi organizirano hranilno kreditno službo. Pomen sozda slabi tudi to, da v njegovem okviru ne združujemo nobenih sredstev, ki bi jih lahko uporabljali po vnaprej dogovorjenih pogojih za razvojne in druge skupne cilje. Zato se bo treba dogovoriti o tovrstnem združevanju sredstev. Sozd bi moral prav gotovo še v večji meri kot doslej povezovati interese svojih članic, zlasti pa pri izvozu izdelkov ter uvozu repromaterialov in opreme.

Na koncu bi rad poudaril, da si novo vodstvo sozda GLG izredno prizadeva, da bi nadoknadilo zamujeno, da česar je prišlo zaradi premajhnega števila strokovnih kadrov. Nova pomlajena garnitura bo gotovo sposobna organizirati in voditi politiko sozda tako, da bodo v celoti upoštevani kratkoročni, zlasti pa dolgoročni interesi vseh njegovih članic. »

Delitev dela, usklajeni proizvodni programi, skupen nastop v tujini itd.



Franc Bajt, LIP Bled: »V Lipu proti vključitvi v sozd GLG Bled ni bilo nobenih odporov. Lip je sicer že pred tem podpisal z Jelovico sporazum o sodelovanju in delitvi proi-

zvodnega programa oken in vrat, ki pa ga, mislim, da zaradi objektivnih vzrokov, nismo uresničili. Glede združitve pa smo si bili zelo blizu z GG Bled.

Ob podpisu sporazuma o združitvi v sozd GLG smo v Lipu predlagali tudi dogovor o delitvi programa. In mislim, da smo na tem področju vendarle nekaj naredili. Nismo podvajali proizvodnje, prišlo je do delitve dela, skupnega nastopa na tujem tržišču, kar je precej drugače kot pred združitvijo. Proizvodne načrte usklajujemo z možnimi količinami surovine. Dogovorili smo se, da je treba okrogel les za primarno predelavo predelati tamkaj, kjer je napadel.

To je lahko slišati malo lokalistično, vendar je povsod po svetu tako, da se industrija razvija tam, kjer je surovina. Tako Lip dobi skoraj ves napadel les z območja GG Bled, delno pa tudi Jelovica.

Sozd je vplival tudi na prispevek lesarjev za izgradnjo gozdnih cest ter v izjemnih primerih tudi za biološka vlaganja. Gorenjci smo ta prispevek uvedli prvi v Sloveniji, kasneje pa so nam sledili tudi drugi. Razvilo se je tudi drugo finačno sodelovanje. Pri nas predvsem z GG Bled, s katerim smo se odločali za skupne naložbe že pred združitvijo v sozd.

Sozd je bil ustanovljen predvsem zato, da bi tamkaj usklajevali svoje interese. Prenašanje posebnih poslovnih funkcij ni bilo predvideno. Najbrž bi bilo zdaj nesmotrno ukinjati nekatere dobro utečene stvari, kot so na primer prodajni, zlasti izvozni kanali. Čeprav bi do povezovanja tamkaj, kjer bi se srečali poslovni interesi, prišlo tudi brez sozda, pa je tako gotovo čvrstejše.

V prihodnosti bo potrebno še veliko več usklajenega razvoja, medsebojne pomoči. Zlasti pri razvoju tehnologije, kjer zaostajamo za razvitim svetom. Če hočemo uspešno prodajati tudi na Zahodu, moramo imeti stalen neposreden stik z novostmi. Le tako bomo lahko uresničili jugoslovanski cilj izvoziti tretjino proizvodnje, kar sicer Lip že presega. Dobro bi bilo v okviru sozda poiskati skupen, predvsem izvozno zanimiv projekt, ki bi ga uresničili s kooperacijami. Zdaj za svoje izdelke na Zahodu vse premalo iztržimo.

Pri nami je dolgoročni plan, v katerem moramo zagotoviti, da bomo surovino, ki je primanjkuje, še bolje predelali v take izdelke, ki prinašajo čimveč dohodka in ustvarjajo visoko stopnjo akumulacije, kar je v lesarji težko doseči. »

Slabo izločimo, dobro pa še učvrstimo



Marjan Bizjak, Zlit Tržič: »Pred desetimi leti je bilo združevanje delovnih organizacij prava moda. Mislim pa, da je bilo to na našem območju potrebno in da je bila za Zlit dobra reč. Ne samo zaradi oskrbe z lesom, temveč tudi zaradi pomoči pri naložbah.

Glavni cilj združitve je bil dogovor o delitvi lesne mase, ki je tudi resnično zaživel. Spoštujemo tudi dogovore o razvojnih programih, prodaji, združujemo denar za naložbe, tudi devize.

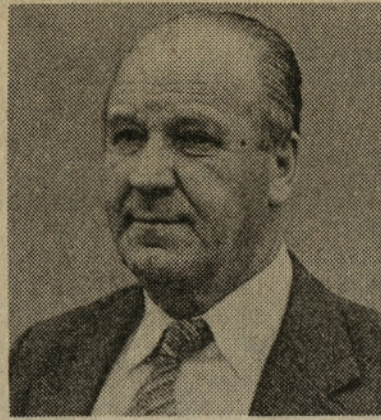
Po tej združitvi bi morala gorenjsko gozdarstvo in lesarstvo v celoti delovati enotno, za kar bi bilo seveda treba uskladiti različne interese. Ponekod je do tega prišlo, drugod ne. Ena od takih stvari je tudi interna banka, s katero bi pridobili vsi. Da interne banke nimamo je najbrž krivo to, da se nekatere članice boje, da bi morale zanjo dati več kot bi od nje dobile.

Hudo narobe bi bilo, če bi rekli, da v desetih letih sozda ni bilo nič dobrega, narobe pa, da je vse dobro. Zdi pa se mi, da vsaj pri nas delavci v neposredni proizvodnji bolj ocenjujejo vlogo sozda kot vodilni delavci. Zadovoljni so z njim kot z usklajevalcem in koordinatorjem, s katerim je glas gozdarjev tudi na republiški in zvezni ravni veliko bolj slišen kot prej.

Če sozdi ni opravil tistega, kar je kdo pričakoval, pa niso krive samo skupne službe sozda. To je bilo odvisno od pripravljenosti članic, da jih pooblastijo za opravljanje nekaterih skupnih stvari. Skupne službe, ki pri sedanji oslabiljeni kadrovske zasledbi niti niso sposobne, da bi prevzele kakšne dodatne funkcije, ki bi združevala interese članic, so dobile premalo pristojnosti.

Menim, da je ozko gledanje krivo, da sozdi GLG še ni uresničil vsega, kar je bilo predvideno ob združitvi in kar bi bilo sicer koristno za vsa panogo. Res, da so zdajšnje razmere take, da vsak sam lahko kar dobro živi. Se pa znajo časi spremeniti. Zato si za prihodnje pošteno povejmo, kakšen sozdi hočemo, kaj rabimo in česa ne. Preglejmo znova temeljni akt ter tisto, kar ni potrebno in kar je neuresničljivo, iz njega izločimo, tisto, kar je dobro, pa še učvrstimo.«

Nadaljnje oblikovanje sozda naj narekujejo potrebe



Slavko Zule, Aero — Celuloza Medvode: »V začetkih za ustanovitev sozda se na nas niso niti spomnili. Ko smo zvedeli za povezovanje gozdarjev in lesarjev, smo sami predlagali, naj nas vzamejo zraven. Sprejeli so nas z odprtimi rokami.

Naša tovarna z 220-letno tradicijo je bila zmeraj vezana na surovino s tega območja. Menimo, da se moramo še naprej oskrbovati iz neposrednega okolja, kar je tudi najbolj racionalno, saj se s tem zmanjšujejo transportni stroški. Mislimo pa tudi, da povsem naravno sodimo v tak sozdi, saj je le na tak način zagotovljeno najboljšo gospodarjenje z lesno maso. S tem je uporabljen tudi tisti droben les, ki za primarno lesno predelavo ni zanimiv, uporabljeni pa so tudi ostanki pri primarni predelavi lesa. Z našo vključitvijo je postala ta grupacija tehnološko-ekonomsko zaokrožena celota. Tehnologijo smo razvili tako, da lahko predelamo veliko večino lesnih odpadkov iglavcev. Z lesnimi odpadki pokrijemo nekaj manj kot polovico potreb po lesni masi. Glavno je ža-manje, vse več pa je sekancev. Tudi sami smo pomagali pri nakupu sekirostrojev. S svojo tehnologijo manjvreden les in lesne odpadke zelo visoko ovrednotimo, najmanj tako visoko kot v lesni, mehanski predelavi lesa.

Z delom sozda smo zelo zadovoljni. Sodelovanje z gozdarji in lesno industrijo je dobro. Zavedamo se, da moramo biti dohodkovno povezani. Vemo, da bomo zanje kot partnerji zanimivi, če bodo vedeli in čutili, da njihova, pri nas porabljena surovina, tudi njim prinaša neko primerno korist. Imamo že precej dobro uvedene dohodkovne odnose. Imamo akontativne cene, končna vrednost pa je odvisna od našega dohodka.

Sozdi je gotovo opravil za vse skupaj veliko dobrega, čeprav mu marsikaj očitamo, smo nezadovoljni, iščemo in najdemo izjalovljena upanja in načrte. Glede usklajevanja razvoja in programov ni bilo vse narejeno, vendar je napredek bil. Prišlo je do dogovorov in usklajevanj, ki jih brez sozda najbrž ne bi dosegli. Dosti stvari bi dosegli tudi brez njega, vendar jih organizirani v taki obliki dosegamo lažje, enostavnej-

še. Pozitivno je učinkoval tudi tedaj, ko se za isto mizo za neko stvar nismo uspeli dogovoriti. Kasneje smo pri svojih programih vendarle nehoti upoštevali tisto, kar smo bili slišali.

Perspektiva? Mi dostikrat podcenjujemo ekonomsko logiko in mislimo, da bomo s formalnim organiziranjem in s političnimi akcijami rešili ekonomske probleme. In morda si včasih, ko začnemo akcijo za združevanje, postavimo preveč ambiciozne programe, ki ne ustrezajo realnim možnostim, pa smo zato kasneje razočarani. Jedro problema je, da še nismo prišli do skupnih ekonomskih interesov na tak način in v taki obliki, ki omogočata skupne akcije, združevanje sredstev in podobno. Bilo je več primerov združevanja denarja, vendar to bolj na osnovi zavestne solidarnosti kot pa zaradi ekonomskega interesa. Prav gotovo pa je tudi v tej solidarnosti videti velik pomen sozda. Poiskati bi morali neko ekonomsko povezanost, razvoj v neki delovni organizaciji, ki bo pomenil korist tudi za druge. Tega zdaj manjka. Seveda pa to ni lahko najti. Pri tehnološki in dohodkovni povezavi nas večkrat onemogoča tudi neustrezna, formalistična zakonodaja.

Pri nadaljnjem delu bi morali predvsem sprejeti realne programe, vanje zapisati tisto, kar je uresničljivo, nadaljnje oblikovanje sozda pa naj narekujejo potrebe.«

Z ustanovitvijo sozda GLG se je marsikaj spremenilo



Tone Demšar, Gradis tozdi LIO Škofja Loka: »Deset let pomeni v zgodovini zelo kratko obdobje, pri ustvarjanju novih odnosov, spreminjanju stare prakse, da bi ustvarili najboljše razmere za gospodarjenje v širšem prostoru, pa se je v tem času v gorenjskem gozdarstvu in lesarstvu marsikaj bistveno spremenilo. Osem do tedaj zelo malo poslovno povezanih delovnih organizacij je podpisalo sporazum o združitvi v sozdi GLG Bled. Osem članic različnih velikosti je dobilo enakopraven status.

Osnovni cilj združitve je bila pravična porazdelitev osnovne surovine

s tega območja. Hkrati smo menjali odnose pri prekrivanju proizvodnih programov, pri čemer so se takoj pokazale možnosti za kooperacije med posameznimi članicami. Za nas je bilo pomembno zlasti sodelovanje z Jelovico. Surovinsko Gradis že pred včlanjenjem v sozdi GLG ni imel težav, že tradicionalni pa so bili slabi odnosi z Jelovico. Enostranske zahteve po priključitvi k Jelovici, ki so jo v različnih obdobjih različno podpirali tudi občinski gospodarstveniki, je v Gradisu netila odpor. V takem položaju seveda ni bilo moč dosegati skupnih rezultatov. Z vstopom v sozdi GLG so se ti odnosi začeli spreminjati. Že v samoupravnem sporazumu smo v splošnem uskladili program. Dolžnost za trajno oskrbo Jelovice z lesom je nudila možnost za medsebojno kooperacijo, kar je bila osnova za razvijanje dobrih poslovno-tehniških odnosov.

Že po nekaj letih smo dokazali, da je ob pametnem gospodarjenju, s poštenimi nameni, tudi v podobnih programih možno dosegati najboljše rezultate, predvsem pa neslutene učinke pri zmogljivosti. Skupen nastop Jelovice in Gradisa na potrebnih območjih južne Italije, na gradbiščih Iraka in kasneje še drugod, je dalo zgled dobrega poslovnega sodelovanja. Ob tem so se razvili tudi dobri prijateljski odnosi med vsemi zaposlenimi.

Zaradi vsestransko dobrih učinkov smo skupni nastop prenesli tudi na večja dela na domačem trgu. Dohodkovni odnos temelji predvsem na poštenosti, delitvi stroškov v razmerju 50:50 in na enakopravnem odnosu do kupca glede obveznosti in odgovornosti. Zaradi racionalizacije vsak proizvaja le tisto, za kar je tehnološko, surovinsko in kadrovsko najboljše organiziran. Končni izdelek je zmeraj rezultat obeh partnerjev. V desetih letih smo na tem področju dosegli res veliko. Zlasti še v primerjavi s tistim, kar smo v prejšnjih tridesetih letih obeh delovnih organizacij.

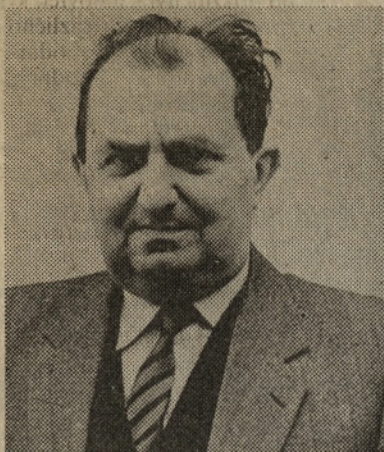
Tudi v prihodnje bo treba zagotoviti pravično delitev lesne surovine ter doseči maksimalno predelavo napadlega lesa. To bo verjetno moč doseči le z boljšim sodelovanjem ter povezovanjem gozdarjev in lesarjev, pri čemer bo nujno dohodkovno povezovanje.

Na kadrovskem področju, predvsem izobraževanju vseh vrst lesarskih in ostalih programov, imamo v sozdu še kaj početi. Na področju komercialne in povezovanja poslovnih funkcij nismo niti na začetku. To pa niti ni katastrofa, če smo se pač odločili za tako obliko sozda. Potrebe bodo narekovale njegov prihodnji razvoj.

Pri skupnem razvoju je trenutno zaradi kadrovskih problemov prišlo do zastoja. Novo vodstvo sozda se trudi za čimboljšo zasedbo in organiziranost. Razvoj in vpliv sozda bo v veliki meri odvisen od njih samih. Vse pametne, tudi ambiciozne predloge, bodo članice gotovo podprle.

Vse akcije pa morajo seveda biti usmerjene h krepitvi gospodarske moči vsake članice in s tem tudi sozda.

V prihodnje bi kazalo združiti tudi nekatere poslovodne funkcije

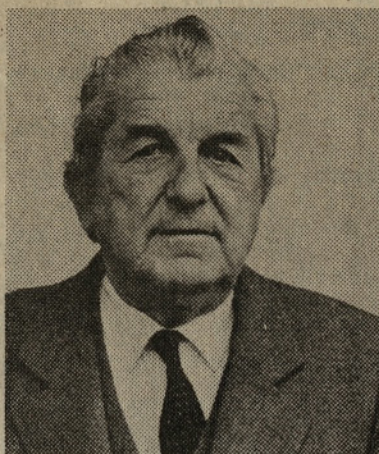


Bojan Urlep predsednik Medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko: »V združitvi v sozd GLG Bled je kopica dobrih stvari. Korist vidim predvsem v tem, da delo poteka koordinirano, usklajeno. Članice usklajujejo razvojne programe, razvoj predelave temelji na etatu, delovne organizacije ne delujejo vsaka sama zase, združene pa pomenijo pomembnega sogovornika pri nastopanju navzven. Izjemno dobra plat je tudi v prelivanju sredstev iz predelave v gozdarstvo za sovlaganje v gozdne ceste in za racionalno izkoriščanje gozdov. Sozd odlikuje tudi skrb za čimvečji izvoz, ki pomeni oziroma narekuje višjo stopnjo predelave. Ob tem izvozu je treba poudariti, da je nekaj delovnih organizacij sozda dobilo za svoj razvoj mednarodno posojilo (IFC), kar pomeni tudi precejšnje zaupanje.

Zdaj je sozd predvsem mesto povezovanja, dogovarjanja za usklajen razvoj. Ne združuje pa kakšnih poslovnih funkcij. Sem tudi prepričan, da članice vsaj glede določenih funkcij, ne bodo za to, da bi jih prenesle na sozd. Vsekakor bo morebitno združevanje poslovnih funkcij narekoval prihodnji razvoj. Gotovo pa bi se morali čimprej odločiti za interno banko, ki lahko prinese velike koristi.

Prihodnost sozda GLG Bled lahko temelji le na še boljši predelavi oziroma izkoristku surovine (edine, ki jo imamo na Gorenjskem zato je to še toliko pomembnejše), ki jo bo zmeraj primanjkovalo. V tem okviru se bo treba odločati tudi za prestrukturiranje, o katerem sicer veliko govorimo, pa si ga vsak drugače predstavlja. Če bo lesna predelava ostala na enaki ravni kot je zdaj, bo to pomenilo stagnacijo, kasneje pa seveda vse večje zaostajanje za razvitimi.

Močna a vendarle prilagodljiva organizacija sozda



Pavle Tolar prvi predsednik poslovodnega odbora sozda GLG Bled: »Pobudnika za ustanovitev sozda GLG sta bila Gospodarska zbornica Slovenije in medobčinski komite ZKS. Med tistimi delovnimi organizacijami, ki so se najprej ogrele za to, pa sta bila Jelovica in Alples. Osnovo za razpravo in odločanje nam je kasneje dala študija z malo dolgim in zapletenim naslovom Analiza integrabilnosti in ugotovitve najprimernejše oblike sodelovanja gozdnih gospodarstev in lesnopredelovalnih organizacij združenega dela na Gorenjskem, ki so jo izdelali pri mariborskem inštitutu za finance in bančništvo pri VEKŠ Maribor.

Samoupravni sporazum o združitvi smo podpisali 28. decembra 1974. Še pred tem pa je bilo določeno, da bo sedež sozda na Bledu. Sprejeli smo tudi program in cilje sozda, kar smo zapisali v sedemnajstih točkah. Glede na podatke iz analize desetletnega delovanja sozda lahko trdim, da smo večino teh ciljev, nekatere resda s težavami uresničili. Premalo pa smo naredili predvsem na področju dohodkovnih odnosov.

Zlasti pomembno je bilo, da smo se dogovorili, kako razdeliti surovino, ki je je še zmeraj premalo za zmogljivosti lesnopredelovalne industrije. Dogovorili smo se, da je ne bomo vozili drugam in da je treba Jelovico oskrbovati z deskami in polizdelki. Priznati je treba, da je pri tej oskrbi vendarle prihajajo do težav in da načrti nikdar niso bili povsem uresničeni. Prav tako nismo uspeli, kar je v plan prišlo kasneje, ustanoviti interne banke. Morda zato, ker vsi njenega pomena niso pravilno razumeli in mislili, da je ne rabijo. Pač pa smo ustanovili finančno službo, ki dobro dela.

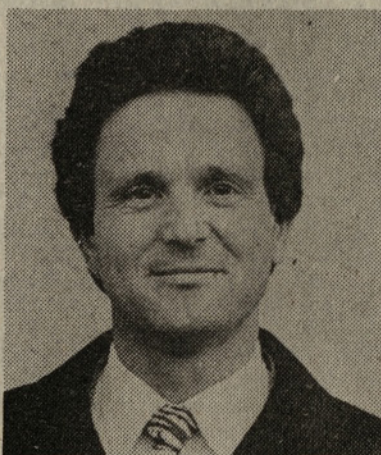
Posebno dobra stran združitve je, da lesna industrija združuje denar za gozdne ceste in razširjeno biološko amortizacijo od vsakega prodanega kubika lesa in papirja. Ne morem si predstavljati, kako bi gradili gozdne

ceste, če tega ne bi bilo. Mislim, da je bil velik korak v spremembi miselnosti, da je lesna industrija spoznala, da mora sodelovati pri odpiranju gozdov, da bo prišla do lesa. V sozdu sta dve vrsti združenega dela. Lesarji, katerih zmogljivosti so prevelike za količine surovine, ki jo lahko dobe, in gozdarji, ki so odgovorni za dobro dolgoročno gospodarjenje z gozdovi. Tudi tu je lesna industrija doumela, da gozda ni moč brez škode sekati v nedogled.

Neprecenljive vrednosti se mi zdi, da smo usklajevali proizvodne programe. Pred tem je večkrat prišlo do njihovega podvajanja. Imamo dokaj dobre programe in tudi sposobne ljudi, ki jih bodo uresničili, tako da bodo naši izdelki še zmeraj iskani na domačem in tujem tržišču. Pomembno je tudi, da je na Gorenjskem z Aerom zaokrožena vsa lesna proizvodna veriga, saj sega od gozda do uporabe lesnih ostankov. Od leta 1976 do 1983 smo na primer koristno uporabili približno 133.000 kubičnih metrov žamanja in sekanec, kar bi, v prejšnjih časih v večini pokurili.

V času, ko sem bil predsednik poslovodnega odbora sozda GLG, sem se trudil, da bi nam vsem skupaj šlo čimbolje. Dosti je bilo težav, nerazumevanja, vendar sem zadovoljen z delom, ki smo ga opravili. Mislim, da smo prepričali delavce, da vsak po svoje ne more več naprej. Združeni smo postali močna, pa vendar prilagodljiva organizacija, katere glas je treba upoštevati. To je edina pot tudi za vnaprej.

Usklajeni interesi zagotavljajo uspeh sozda GLG



Rok Gasperšič, sedanji predsednik poslovodnega odbora sozda GLG Bled: »Ko sem šel iz trgovske delovne organizacije Lesnina, prej sem bil še v Slovenijalesu, na sozd GLG Bled, mi je marsikdo rekel, da tu še nimam kaj iskati, da sem za to delovno mesto še premlad. Za to pa sem se odločil, ker sem imel tudi pri svojem prejšnjem delu, ko sem spoznal večji del jugoslovanske

lesne industrije, zmeraj pred očmi, kakršne prednosti imata gozdarstvo in lesarstvo Gorenjske v primerjavi z drugimi območji. Vendar pa tudi to, da te prednosti lahko izkoristi le, če deluje povezano in jih izkorišča skupaj.

Ti prednosti sta predvsem, da območje daje prek 300.000 kubičnih metrov lesne mase na leto in da je lesna industrija dosegla že zelo visoko raven v svojem razvoju. Tako po opremljenosti kot po znanju in programih. Nekaj programov je takih, ki prednjačijo na jugoslovanskem trgu. To so Lipova vrata, Jeloviška okna, Alplesovo pohištvo, Zlito masivno pohištvo in specialna lesena embalaža ter Gradisov lesni program za gradbeništvo, pri čemer gozdni gospodarstva gospodarita s tako bogatimi gozdovi, kakršnih je le še malo v Evropi.

Članice sozda imajo tudi zelo razvito prodajno mrežo v Jugoslaviji, kjer imajo kar 25 poslovalnic. Če bi bila to skupna mreža, ki bi jo še dopolnili in razvili, bi lahko rekli, da na ta način obvladujemo vse jugoslovansko tržišče.

Zavedal sem se tega, da so delovne organizacije kot gospodarski subjekti lahko močne, če so sorazmerno samostojne, da pa se njihova moč še potencira, če se povežejo. To je bilo doslej premalo izkoriščeno. Prepričan pa sem bil, da možnosti za to so, zato sem se tudi prijavil za mesto predsednika poslovodnega organa.

Še kot vršilec dolžnosti predsednika pa sem si dejal, da se je treba čimprej dokončno pogovoriti glede namenov za združitve v sozd in ciljev, ki so zapisani v sporazumu. Tako naj bi izvedeli, ali moramo v naši bodočih načrtih kaj menjati in cilje spremeniti. Ko smo v poslovodnem odboru pregledali sva področja, smo ugotovili, da so cilji dobri, vendar pa nekateri zaradi različnih vzrokov težje uresničljivi.

Analiza, ki smo jo izdelali ob desetletnici delovanja sozda, je pokazala, da so bili uspehi doseženi skoraj na vseh področjih. Prišlo je do tesnega sodelovanja gozdarstva in lesne industrije, ki mu pomaga pri gradnji komunikacij, prispeva devize, prispeva za naložbe... Gozdarstvo je dogovor o oskrbi z gozdnimi sortimenti redno prekoračevalo za dobrih deset odstotkov. Članice sozda imajo prednost pred drugimi kupci, vendar pa tudi gozdarji od njih dobe najmanj tako plačilo kot bi ga od drugih nakupovalcev. Sozd je preprečil razrast že tako prevelikih predelovalnih zmogljivosti. Pri naložbah so bile upoštevane omejene možnosti pri oskrbi s surovino. Dosegli smo popolnejše izkoriščanje lesne surovine. Glas združenih gozdarjev in lesarjev ima vse večjo

Nadaljevanje s 7. str.

težo. Zadnji dve, tri leta smo dosegli velike poslovne učinke v povezovanju, ki nam ga je omogočil devizni zakon in naš velik izvoz.

Skorajda ni naložbe pri članicah, kjer ne bi sodelovale vse ali vsaj večina članic. Vendar pa osnova za to ni dohodkovni odnos. Interne banke, kjer bi se denar hitreje in učinkovitejše obračal, nismo ustanovili. Nadomestili smo jo s posebno finančno službo. Pri iskanju dohodkovnih povezav smo dosegli nekaj uspehov, potem pa zaradi nekaterih slabih primerov iskanje najpravičnejših poti skoraj opustili. So pa naš vzorec, kako urejati medsebojne odnose, povzeli nekateri drugi. V tem obdobju nobena delovna organizacija ni imela izgube. Dosegale so nadpovprečne rezultate v primerjavi s tovrstnimi organizacijami v Sloveniji. Dokaz, da je bila naša usmeritev, povezava v reprodukcijski verigi, pravilna, je tudi to, da nam hočejo v dolgoročnih načrtih slediti tudi taki sozdi kot je Slovenijales. Za bodoči sozd GLG Bled ne bi smeli že vnaprej načelno odklanjati še druge tesnejše oblike povezav, če bodo to zahtevale potrebe. Razmisliti bo treba ali je koristno, da so določene operativne funkcije razdrobljene ali razdrobljenost povzroča škodo.

Zavedam se, da je uspeh sozda ali dela v njem možen le takrat, če so interesi usklajeni. Ker pa je interes vseh čimvečji dohodek bi se morali organizirati tako, da bi to dosegli. Tu pa so dostikrat ovire razdrobljenost, avtarkvičen razvoj, tudi neznanje. Včasih tudi premalo tvegamo. Analiza, kakšne so dolgoročne možnosti razvoja lesne industrije je sicer pokazala, da brez povezovanja ne bo šlo. Zaradi denarja, ki ga je premalo, in še razdrobljen je, ter zaradi omejenih surovinskih možnosti. Slovenski gozdarji napovedujejo, da bo v naslednjih letih hlodovine približno deset odstotkov manj, poslabšal pa se bo tudi sortiment. Zato bo potrebna delitev dela, skupno vlaganje v nove naložbe, predvsem za oskrbo z repromateriali. Potrebne bodo tudi naložbe za razvoj proizvodnje izven lesarstva, kot je na primer proizvodnja strojev za lesno industrijo.

Sozd GLG Bled sta vsa leta spremljala dva prizvoka. Da je politična tvorba in regionalno zaprt sozd. Politična tvorba je bil morda ob nastanku. Kasneje se je pokazalo, da je potreben. Ob očitku, da je surovinsko zaprt sozd, ni drugega odgovora, da je med drugim zaradi tega tudi prišlo do združitve. Vendar pa je prav ta očitek treba spremeniti v pozitiven prizvok in sicer tako, da to surovino najbolj in čimvišje oplemenitimo ter ovrednotimo. Želim si, da iz 'političnega' sozda postanemo učinkovit instrument za uspeh vsake članice, vendar pa ne na račun druge.

Skupščina združenja LES je potrdila

Razvojne usmeritve lesarstva v obdobju 1986—1990

Na skupščini združenja LES v Ljubljani, ki je bila decembra lani so bile sprejete razvojne usmeritve lesarstva v SR Sloveniji v obdobju 1986—1990. Odbor za razvoj je po poprejšnjih obravnavah izdelal teze razvojnih usmeritev lesarstva v Sloveniji in sicer:

— lesarstvo je v sklopu slovenskih tako imenovanih tradicionalnih sektorjev v strukturi gospodarstva in izvoza, predvsem na konvertibilno področje, ena izmed pomembnih proizvodnih v gospodarstvu Slovenije,

— tako pretekli kot tudi prihod-

nji razvoj lesarstva temelji predvsem na tehnični opremljenosti in izkoriščenosti zmogljivosti, na kakovostnem in produktivnem delu, na stalni prisotnosti na tujih trgih,

— organizacije lesarstva so se približale razvitemu svetu po učinkovitosti dela, postopno napredujejo v lastnem oblikovanju, vse močnejše pa zaostajajo v tehnični opremljenosti,

— osnovna naloga lesarstva je povečanje dodatne vrednosti, tako z zmanjšanjem stroškov, predvsem pa z izboljševanjem kakovosti in oblikovanja končnih lesnih proizvodov

(uvedba »znaka kakovosti«),

— potrebno je omogočiti bistveno posodobitev proizvodnje, da bo lesarstvo še naprej prispevalo k izboljševanju plačilne bilance in k izpolnjevanju strateških ciljev razvojne preobrazbe celotnega slovenskega gospodarstva,

— za razvoj usmerjenega izobraževanja in pospeševanje znanstveno-raziskovalnega ter razvojno-raziskovalnega dela je potrebno omogočiti nadaljnjo izgradnjo Visokošolske temeljne organizacije za lesarstvo Biotehniške fakultete v Ljubljani,

— lesna bilanca je usklajena s tem, da se predvideva v letu 1990 dobava:

— lesa za mehansko predelavo 100.000 kubikov (listavci) iz drugih republik in 100.000 kubikov (listavcev) iz uvoza,

— lesa za celulozo 20.000 kubikov (iglavci) in 160.000 kubikov (listavci) iz drugih republik in 305.000 kubikov (iglavci) in 100.000 kubikov (listavci) iz uvoza,

— lesa za plošče 145.000 kubikov (listavci) iz drugih republik,

Pri proizvodnji končnih lesnih proizvodov bo znašala letna rast fizičnega obsega proizvodnje 1—2 odstotka, rast vrednostnega obsega proizvodnje bo 3—4 odstotkov, do 40 odstotkov se bo povečal delež izvoza v celotnem prihodku, stroški proizvodnje naj bi se znižali za 2—3 odstotke itd.

Pri proizvodnji žaganega lesa, furnirja in plošč je glavni omejitveni faktor razpoložljivost surovine, zato so razvojne usmeritve naslednje:

— pri proizvodnji žaganega lesa bo količinski obseg proizvodnje ostal nespremenjen (650.000 kubikov žaganega lesa iglavcev in 350.000 kubikov žaganega lesa listavcev), vključevanje predelave drobnega okroglega lesa iglavcev, nadaljevanje procesa namenskega žaganja lesa, posodabljanje tehnoloških procesov itd.,

— tudi pri proizvodnji furnirja bo količinski obseg ostal nespremenjen (18.000 kubikov slepega furnirja in 15.000 kubikov plemenitega furnirja, povečal pa se bo delež proizvodnje furnirja iz tropskih lesov,

— količinski obseg proizvodnje plošč bo v glavnem ostal nespremenjen pri vseh vrstah plošč, razen pri vlaknenih ploščah, kjer bo manjši in sicer od 60.000 ton na 53.000 ton (ukinitve proizvodnje po mokrem postopku v Lesonitu Ilirska Bistrica). Ivernih plošč bo narejeno 380.000 kubikov, vezanih plošč 14.000 kubikov, panelnih plošč 15.000 kubikov in gradbenih plošč 40.000 kubikov.

C. Pavlin

ZK je pomagala oblikovati sozd GLG

Ob 10 obletnici sozda GLG smo se pogovarjali z Matjažem Tičarjem, iz Jelovice, predsednikom akcijske konference OOKZ sozda.

Znano je, da imamo na ravni sozda koordinacijski odbor sindikata, kako pa je na nivoju sozda organizirana ZK?

Na nivoju sozda imamo stalno akcijsko konferenco ZK, ki na rednih letnih konferencah ocenjuje aktivnost OO ZK in izvrševanje sprejetih sklepov, obenem pa daje sugestije za delo vnaprej.

Poleg tega pa se sestajamo na rednih skupnih sestankih predsednikov akcijskih konferenc DO, kjer usklajujemo svoje akcije na nivoju sozda.

V maju 1984 je akcijska konferenca OO ZK sozda GLG sprejela celo vrsto obvezujočih sklepov. Kako je z uresničevanjem le-teh?

Akcijska konferenca je zbor vseh komunistov v sozdu oz. njihovih delegatov. Na konferenci v mesecu maju smo se pogovarjali predvsem o:

— doseženih rezultatih v 10-letnem obdobju obstoja sozda. Ugotovili smo, da le združeni in povezani lahko zagotovimo razvoj lesne industrije in gozdarstva na Gorenjskem,

— naloga komunistov je, da vse sile usmerijo v povečanje proizvodnje, izvoza, zmanjšanje stroškov, boljše izkoriščanje delovnih sredstev, surovin, časa in energije,

— vsi komunisti si moramo prizadevati za dosledno uresničitev sosa o združitvi vključno z vsemi cilji združevanja. Poudarjen je bil pomen skupnega planiranja in enotnega informacijskega sistema v sozdu,

— za uspešno delo sozda je nujno sozd kadrovsko in organizacijsko okrepiti,

— konferenca je podprla delo koordinacijskih odborov, zahtevala pa je, da se jim zagotovi pogoje za delo in njihove predloge upošteva. Članice sozda pa so dolžne v koordinacijske odbore imenovati najboljše strokovnjake za področja dela le-teh,

— določiti je treba način in obliko dela s kmeti kooperanti in drugimi lastniki gozdov, da se zagotovi večja učinkovitost zasebne sečnje za lesno predelavo članic sozda,

— dokončno je treba rešiti vprašanje sedeža sozda.

— zahtevali smo strokovno opredelitev in utemeljitev pomena interne banke sozda,

— zahtevali smo čim prejšnjo odpravo posledic vetroloma v mesecu februarju, da se prepreči nastanek še večje škode.

Poudariti moramo, da je večina sklepov že uresničenih. Odprtih je še nekaj tehničnih vprašanj, katerih reševanje zahteva daljši čas (sedež sozda, interna banka). Temeljito bomo pretresli uresničevanje sklepov na prihodnji akcijski konferenci, ki jo že pripravljamo in kjer bomo posebno pozornost posvetili srednjeročnemu razvoju sozda in njenih članic. Razprava po OO ZK o tej temi je že v teku.

Iz analize dosedanjega delovanja in razvoja sozda GLG Bled

Zvezna ustava iz leta 1974 je opredelila nove oblike združevanja dela in sredstev družbene reprodukcije. Med njimi tudi sestavljene organizacije združenega dela kot najvišjo organizacijsko obliko povezovanja OZD. Bistvena značilnost sozda je ta, da delovne organizacije v njej ne združujejo vsega svojega poslovanja, ampak samo eno ali več svojih poslovnih funkcij. Cilj povezovanja v sozd je namreč uresničevanje enega ali več parcialnih interesov, ki so skupni vsem DO, ki se združijo v sozd. Le-ta oblika lahko združuje delovne organizacije v svoji sestavi bolj ali manj intenzivno, odvisno od števila in obsega funkcij, ki jih DO nanjo prenesejo. Pri tem pa prav tako ni zadržka, da ne bi intenzivnost povezav med posameznimi DO v okviru istega sozda bila različna. Pri tem je pomembno, da se temeljni položaj združenih DO in tozdov v njihovi sestavi s takim združevanjem ne spremeni.

Kasneje sprejeti Zakon o združenem delu pa je podrobneje določil vsebino in oblike sestavljenih organizacij združenega dela. Ekonomski center Maribor in VEKŠ Maribor sta leta 1974 izdelala analizo integrabilnosti in ugotovila najprimernejšo obliko sodelovanja gozdnogospodarskih in lesnopredelovalnih organizacij združenega dela na Gorenjskem. V tej analizi je podana ugotovitev, da so pogoji za združitev vseh gozdnogospodarskih in lesnopredelovalnih OZD na Gorenjskem ugodni. Posebno ugodni pogoji za vertikalne povezave obstajajo med gozdnogospodarskimi in lesnopredelovalnimi industrijskimi OZD tako na področju materialnih vhodov in izhodov. V tem se izraža **močna medsebojna vertikalna odvisnost** obeh vrst proizvodnje: pokrivanje potreb po lesni surovini na eni strani in trajno pridobivanje sredstev za proizvodnjo teh surovin na drugi strani. S smotno **skupno razvojno politiko** obeh grupacij je mogoče pričakovati optimalne učinke vseh organizacij — udeleženk združitve.

Vse pogoje po ugotovitvah gornje analize imajo vse lesnopredelovalne organizacije tudi za **horizontalno povezovanje** in sicer z dopolnjevanjem proizvodnih programov in delitvijo dela. Na **neproizvodnih** področjih pa obstoje ugodne možnosti horizontalnega povezovanja pri vseh OZD. Ta področja so predvsem: razvojno-raziskovalna dejavnost, marketing, izvoz, finančno poslovanje, organizacija, poslovna informatika, strokovno in splošno informiranje, družbeni standard, rekreacija, idr.

Smoter združitve gozdnogospodarskih in lesnopredelovalnih industrijskih delovnih organizacij na Gorenjskem v višjo organizacijsko obliko združenega dela je bil torej ustanoviti veliko in trdno asociacijo združenega dela, ki bi bila sposobna postati nosilec razvoja gozdne proizvodnje in lesne predelave na Gorenjskem, se vključevati v širše razvojne koncepte Slovenije, zagotoviti hitrejšo rast proizvodnje in večjo

produktivnost vsake posamezne OZD v njeni sestavi. Temu osnovnemu smotru morajo biti podrejeni cilji, ki jih naj delovne organizacije, združene v skupno organizacijo, dosežajo.

Namen združitve v skupno organizacijo gozdnega in lesnega gospodarstva je bil, da njene članice

skupno usklajujejo in opravljajo tiste funkcije ali del funkcij, ki jim bodo združene zagotavljale večje učinke v proizvodnji, plasmaju, v uresničevanju programa razširjene reprodukcije in v rasti osebnega in družbenega standarda delavcev v vsaki OZD in to na način, ki je skladen s cilji našega samoupravnega družbenoekonomskega sistema in konceptom enotnega jugoslovanskega trga.

Upoštevajoč prednosti združitve so se OZD gozdarstva in lesne predelave na Gorenjskem vključno s tovarno celuloze v Medvodah v letu 1974 odločile za združitev v sestavljeno organizacijo združenega dela: **združeno gozdno in lesno gospodarstvo »GLG«**. V Samoupravnem sporazumu o združitvi v to višjo obliko organiziranosti so združene

članice oz. njihovi delavci opredelili skupne cilje.

Delitev proizvodnih programov

Istočasno s sprejemom Samoupravnega sporazuma o združitvi v sozd GLG je bil sprejet **Samoupravni sporazum o delitvi in specializaciji obstoječega proizvodnega programa**. V tem sporazumu so članice sozda GLG opredelile nosilce določenega proizvoda ali skupine proizvodov. Nosilec je obenem tudi glavni proizvajalec. Sporazum določa nosilcu posameznega proizvoda naloge: oblikovanje razvojnega programa ali skupine izdelkov, razvijanje izdelka, programiranje investicij in proizvodnje, vodenje po-

Prizadevanja so rodila sadove

Izvoz gozdnih sortimentov bo v letu 1985 manjši za okrog 30 odstotkov

Pred lesno industrijo se v stabilizacijskih časih postavljajo še posebno zahtevne naloge zlasti pri nadaljnjem povečevanju izvoza na konvertibilno področje. Omejitveni faktor izvoza naše lesnopredelovalne industrije je tudi lesna surovina. Spričo devizno-plačilnih težav v državi smo v zadnjih letih ugotavljali velik obseg izvoza nepredelane hlodovine, kar je marsikateremu proizvajalcu končnih lesnih izdelkov postavljalo resno oviro pri realizaciji izvoznih naročil in s tem izvoznih načrtov.

Problematika pa ni samo zaradi izvoza gozdnih sortimentov, temveč tudi zaradi izvoza žaganega lesa, ivernih plošč in drugih repromaterialov iz lesa. Taki orientaciji protestirajo predvsem finalisti. Tudi sozd GLG, konkretno delavski svet sozda GLG je že v začetku lanskega leta naslovil na Skupščino splošnega združenja gozdarstva in industrije za predelavo lesa, celuloze in papirja v Beogradu protest z zahtevo, da se predvsem zmanjša izvoz kvalitetne lesne surovine, ki je ključni omejevalni faktor za povečanje izvoza končnih izdelkov.

Akcije za omejevanje izvoza osnovnih surovin oz. proizvodov izkoriščanja gozdov je na nivoju Splošnega združenja Jugoslavije začela v drugi polovici lanskega leta. Komisija izvršilnega odbora Splošnega združenja je končno zavzela stališče, da bi bilo potrebno glede na leto 1984 v letošnjem letu izvoz zmanjšati za skupno okrog 30 odstotkov. Na osnovi tega je izvršilni odbor Skupščine splošnega združenja predložil v sprejem koncem leta 1984 tudi materialne bilance za letošnje leto. Razdelitev kontingentov na osnovi sprejete materialne bilance na posamezne OZD bo opravljena v skladu s Samoupravnim sporazumom o ureditvi izvoza in uvoza proizvodov pri izkoriščanju gozdov.



litike povezovanja in sodelovanja izven regije, organiziranje kooperacije ter presojanje o investicijskih vlaganjih v obstoječe proizvodne programe. Za dosego ciljev delitve, v katerem pa opredeljeni nosilec proizvodnega programa hkrati ni tudi edini proizvajalec, je bilo opredeljeno **prehodno obdobje**, ki ga bodo članice in organi sozda in nosilci urejali s sprejetjem razvojnih programov in letnih gospodarskih planov z usklajevalnim postopkom.

Aktivnosti pri delitvi proizvodnih programov so v praksi pogosto zavarala zmotna pojmovanja o tem, kdo je nosilec proizvodnega programa. V usklajevalnih postopkih se je nosilca določenega proizvodnega programa pogosto smatralo kot edinega proizvajalca. Zlati je bilo to prisotno pri usklajevanju delitve proizvodnega programa oken in vrat (Jelovica Škofja Loka — LIP Bled). Tržne razmere, kakor tudi potrebe po obsežnejših investicijskih naložbah, ki so pogojevale tako delitev, neustrezno surovinsko pokritje proizvodnje oken s kvalitetnim žaganim lesom so glavni vzroki, da popolna delitev dosedaj še ni uresničena. V letu 1983 je prišlo med nosil-

Nadaljevanje z 9. str.

cem proizvodnje oken in vrat do operativnega dogovora, da se izredno težavno (ob omejenem in dragem uvozu) surovinsko oskrbovanje proizvodnje oken delno reši s posodobljeno proizvodnjo dopolnilnega programa vrat, s tem da je nosilec osnovnega programa vrat še vedno isti.

V okviru Samoupravnega sporazuma o delitvi dela v sozdu GLG ima posebno mesto v letu 1979 sprejet Samoupravni sporazum o trajnem medsebojnem sodelovanju, kjer sta se Gradis tozd LIO Škofja Loka in Jelovica Škofja Loka medsebojno dogovorila o delitvi proizvodnih programov, o smotrnem izkoriščanju obstoječega razpoložljivega prostora v industrijski coni Trata, optimalnem izkoriščanju usklajenih in novih medsebojno dogovorjenih kapacitet, o racionalnejšem izkoriščanju razpoložljivih surovin, skupnem nastopu na domačem in tujem tržišču ter skupnem izkoriščanju strokovnega znanja. V praktičnem izvajanju tega sporazuma pa je od njegovih skupno dogovorjenih ciljev, ki so usklajeni tudi s cilji združitve in delitve programov v sozdu GLG, bil dosežen največji korak ob skupnem nastopu pri proizvodnji in prodaji montažnih objektov v letu 1981 v Italiji in Iraku. Dobro izkušnje tega sodelovanja pa obe članici uporabljata tudi pri nadaljnjih skupnih poslih.

Še pred tem, v letu 1976, pa sta Alpes Železniki in ZLIT Tržič sklenila Samoupravni sporazum o dolgoročnem poslovno-tehničnem sodelovanju pri oblikovanju enotnega proizvodnega programa za prodajo na domačem in tujem trgu. Gre za razvoj in proizvodnjo oblaženega sedežnega pohištva, ki naj skupaj s sestavljivimi programi sobnega pohištva predstavlja celovito ponudbo za opremo stanovanjskih in drugih prostorov. Opredeljeni pa so tudi načini in oblike prodaje skupnega proizvoda.

Samoupravni sporazum o združitvi v sozdu GLG, kakor tudi Samoupravni sporazumi o delitvi proizvodnih programov pa predvidevata predvsem v cilju optimalne delitve proizvodnih programov tudi druge oblike in smeri medsebojnega sodelovanja, zlasti razne oblike proizvodno-tehnične kooperacije. Po budnik konkretne poslovno-tehnične kooperacije bi moral biti praviloma nosilec proizvodnega programa. Take oblike medsebojnega sodelovanja so bile v dosedanjem obstoju sozda sicer prisotne, vendar med lesnopredelovalnimi organizacijami, če izvzamemo že omenjene, niso prerasle v trajnejše oblike sodelovanja. V pobudah za takšne oblike sodelovanja se je izhajalo tudi iz potrebe in zahteve, da n. pr. dobitnik konkretnega večjega, predvsem izvoznega naročila, ki presega kapacitete dotične članice v cilju njegove čimprejšnje izpolnitve, pridobi k sodelovanju tudi kooperante — druge

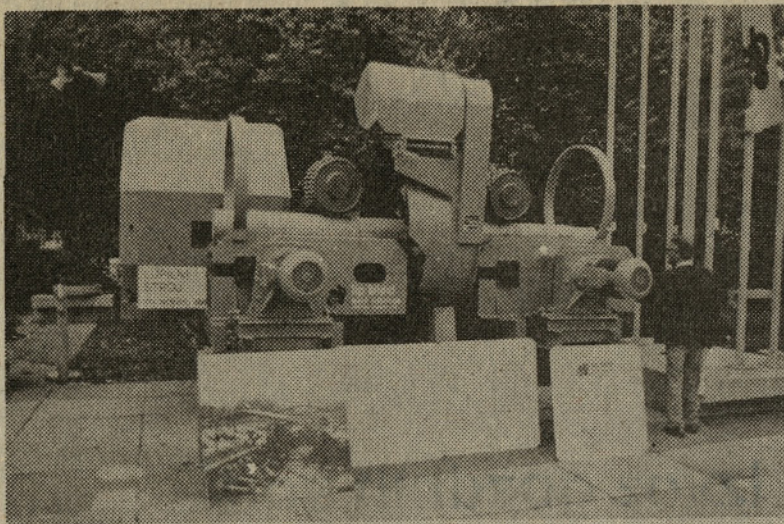
članice lesne predelave v sozdu in tako tudi laže pridobi potrebne reference za nadaljnje posle. Kratki roki izpolnitve naročil so v pogojih tržnih zakonitosti in mednarodne menjave eden pogojev za uspešnost poslovanja.

Les raste le na lesu

Ni dovolj ocen o ustreznosti proizvodnih programov lesne predelave sozda GLG z vidika optimalnega vrednotenja osnovne lesne surovine. Znale so le nekatere globalne in pavšalne ocene programskega razvojnega sektorja sozda GLG, da je

ljemo samo toliko lesa, kolikor ga tekoče priraste. S tem zagotavljamo trajnost lesne produkcije kot surovine za nadaljnjo predelavo.

Gozdni gospodarstvi GG Bled in GG Kranj, sta se z namenom, da bosta laže opravljala družbeno poverjene jim naloge pri gospodarjenju z gozdovi, združila v sozdu GLG. Obe gozdni gospodarstvi gospodarita na 116.950 ha gozdnih površin, od katerih odpade na zasebno lastnino 60 odstotka gozdnih površin s 56 odstotno udeležbo v skupni lesni zalogi, ali 55,7 odstotnim deležem v skupnem letnem etatu.



Luplini stroj izdelek LIP Bleda, ki je bil razstavljen na lesnem sejmu jeseni letos v Ljubljani

proizvodni program lesne predelave v sozdu dober, ker integralno izkorišča lesno surovino, je strokovno in tehnološko zahteven, tudi izvozno usmerjen in dovolj fleksibilen.

Pri snovanju proizvodnih programov lesne predelave je nujno treba izhajati iz **možnosti pridobivanja lesa**. Les je pa produkt gospodarjenja z gozdovi. Po določilih Zakona o gozdovih predstavlja gozd dobrino splošnega pomena. Gospodarjenje z gozdovi je zaupano **gozdnogospodarskim organizacijam**, katere morajo zagotavljati vzdrževanje in jačanje vseh funkcij, ki jih imajo gozdovi. Te funkcije so:

1. splošno koristne funkcije — varovalne, rekracijske, klimatske, zagotavljanje vodnega režima, itd.; 2. proizvodne funkcije — proizvodnja lesa in lesnih proizvodov.

Funkcija proizvodnje lesa predstavlja torej le eno od mnogih naštetih funkcij in prav sredstva, ustvarjena s prodajo lesa, morajo služiti tudi za zagotavljanje in krepitev vseh, zlasti pa splošno koristnih funkcij gozda. V razvitih deželah prispeva družba znaten delež za zagotavljanje splošno koristnih funkcij. Obseg gozdov in s tem tudi obseg gozdne proizvodnje — proizvodnje lesa, je omejen po prostoru in količini. Iz osnovnega načela, da les raste le na lesu, mora biti zagotovljena optimalna lesna zaloga v gozdu, katera vsako leto proizvaja prirastek lesa. Iz gozda lahko jem-

	1974	1983
GG Bled	67,6%	71,0%
GG Kranj	71,3%	73,1%
Skupaj	70,5%	72,1%

in kaže na tendenco rahlega povečevanja deleža dobav članicam sozda, kar zlasti velja za hlodovino iglavcev in celulozni les iglavcev. Ob vzpostavitvi dohodkovnih odnosov, ki bi presegli klasične kupoprodajne odnose, pa bi se ta delež še lahko izdatneje povečal. V pogojih družbenega reguliranja cen pa še vedno velik delež gozdnih sortimentov, tudi primernih za mehansko lesno predelavo članic sozda, išče svojo tržno uveljavitev pri drugih odjemalcih, ki so za manjše posamične dobave v pogojih deficitarnosti lesne surovine sposobne ponuditi boljše cenovne in druge ugodnosti. Rešitev tega vprašanja bo tudi v bodočnosti, in to bolj kot v preteklosti, stvar ekonomskih kriterijev in čimbolj optimalnega vrednotenja lesne surovine.

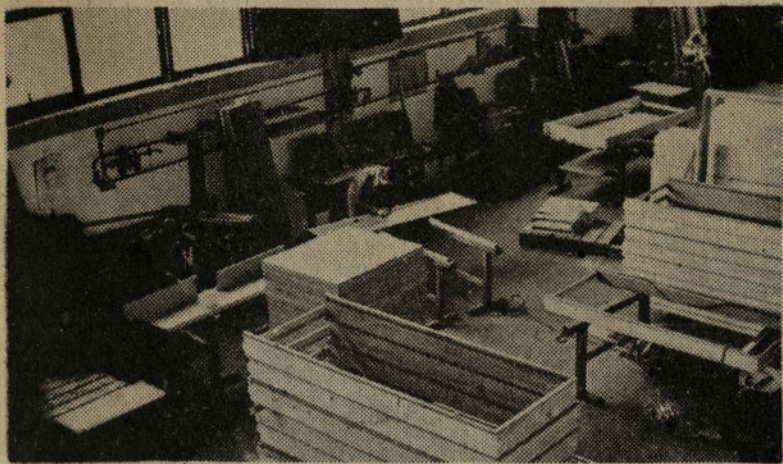
Medsebojno oskrbovanje z lesno surovino

Lesna surovina predstavlja najpomembnejši interes za združevanje v sozdu GLG. Pri združevanju v sozdu GLG je bilo sprejeto načelo, da hlodovina ne bo predmet izenačevanja surovinskih bilanc lesnopredelovalnih obratov članic sozda, pač pa le žagan les kot izdelek primarne lesne predelave. To načelo je opredeljeno in uveljavljeno tudi v temeljih plana sozda in z gravitacijskimi območji, z racionalizacijo transporta, idr. Iz gornjega izhaja, da pretežna količina hlodovine nima karakterja tržnega blaga, saj obstoje trdne ekonomsko-socialne vezi in dolžnosti do območnih lesnopredelovalnih obratov. Te vezi med gospodarstvom in lesno predelavo so mnogo močnejše kot pa kakršnikoli tržni interesi pri prodaji lesa izven območja.

V temeljih plana sozda GLG za obdobje 1976—1980 in 1981—1985 so bile dogovorjene naslednje povprečne letne količine



Spravilo lesa je v zimskih pogojih izredno težavno



hlodovine iglavcev za žago. Gozdnogospodarski organizaciji GG Bled in GG Kranj sta dosledno izpolnjevali planske obveznosti in sicer: v obdobju 76—80 le-te presegle za 5,9 odstotka in v obdobju 81—83 za 6,3 odstotka.

Imenovano načelo, da hlodovina ni predmet tržne menjave, je bilo upoštevano tudi pri izdelavi prvih lesnobilančnih razmerij v sozdu GLG. Po takratnih izračunih in sprejetem razdelilniku hlodovine iglavcev je bilo ugotovljeno, da Jelovici Škofja Loka za njen program proizvodnje oken primanjkuje okrog 10.000 kubikov kvalitetnega žaganega lesa iglavcev. S temelji plana 1976—1980 je bilo v okviru sozda dogovorjeno, da bodo članice za izravnavo lesnosurovinske bilance v Jelovici v prvem srednjeročnem obdobju (1976—1980) dobavile povprečno letno 8.900 kubikov žaganega lesa posebne kvalitete, v tekočem srednjeročnem obdobju pa je prišlo do modifikacije te planske obveze in sicer za povprečne letne dobave 4.300 kubikov žaganega lesa posebne kvalitete in 8.400 kubikov drugih elementov, gredic in oblog.

Razlogov za polovično v povprečju in z leti vse slabše izpolnjevanje dogovorjenih obvez, ki je različno tudi po posameznih članicah,

je več.

Preskrba z žaganim lesom se torej iz gornjih razlogov v Jelovici vse bolj slabša. Predvideni kooperacijski odnosi niso polneje zaživel, kar pred to članico postavlja v zadnjem času tudi določene zahteve v smislu delnega prestrukturiranja proizvodne dejavnosti. Pomemben korak v tej smeri je že omenjeni dogovor oz. soglasje z nosilcem proizvodnje vrat LIP-om Bled in sozdom o rekonstrukciji proizvodnje vrat v Jelovici. Jelovica bo tako proizvajala surovinsko manj zahtevna vrata iz dopolnilnega programa in tako zapolnila vrzel v ponudbi tega artikla na domačem in na tujem trgu.

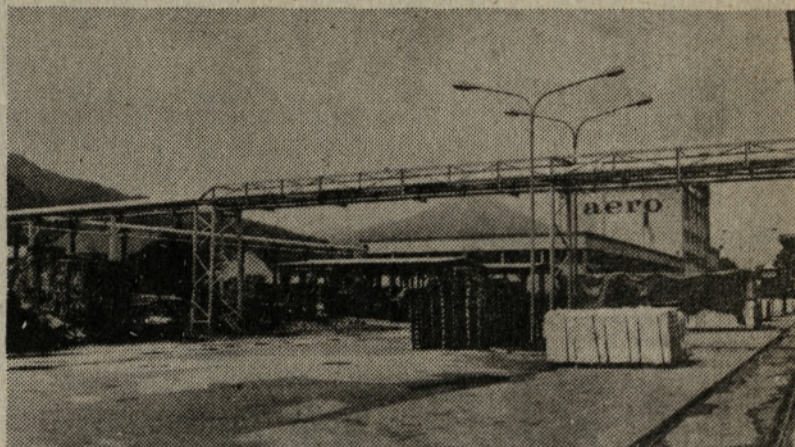
Z vsakokratnimi temelji plana sozda je dogovorjeno tudi oskrbovanje Tovarne celuloze in papirja v Medvodah, gozdnih gospodarstev s celuloznim lesom iglavcev, lesno-predelovalnih OZD pa z žamanjem in sekanci. Povprečne letne količine lesne surovine, ki jih Aero Medvode oskrbuje iz sozda GLG, so dosegle v prejšnjem srednjeročnem obdobju 54.633 kubikov, v treh letih tega srednjeročnega obdobja pa povprečno letno 70.000 kubikov. Tako je Aero Medvode pokrival v prejšnjem srednjeročnem obdobju 60 odstotkov potreb po lesni surovini iz

sozda GLG, v tem srednjeročnem obdobju pa je odstotek pokrivanja potreb iz sozda povečan na 72 odstotkov. Med slednjimi dobavami beležijo še zlasti ugodno rast dobave lesnih ostankov, t. j. žamjanja in sekancev, ki napadejo pri primarni pridelavi lesa.

Medsebojno oskrbovanje z lesno surovino v vertikalni pa tudi v horizontalni smeri povezanih članic sozda GLG predstavlja vsekakor najvažnejši element temeljev plana, ki se v skladu z Zakonom o planiranju določajo vsakih pet let. Pridobivanje surovin za obstoječe proizvodne kapacitete je življenjskega pomena sleherne članice lesne predelave, zato so načini in oblike ure-

goča pa skladnejše pogoje poslovanja, skladnejši razvoj in s tem večjo dohodkovno učinkovitost vseh udeležencev v prihodkovnem sistemu. Prav neusklajen razvoj v preteklosti in s tem še vedno nepreseženo nezaupanje sta pomembna zaviralna faktorja za vzpostavitev odnosov na novih osnovah.

Že v začetnih obravnavah za ustanovitev sozda GLG je prevladalo pri udeležencih stališče, da bo za posamezne akcije skupnega pomena obstojala **potreba in možnost združevanja sredstev**, ki bi po logiki gospodarjenja pritegnilo ob vodenju skladne razvojne in finančne politike tudi večji dotok bančnih sredstev. Prvotno zamišljeni skupni pro-



Investicija v novi obrat tovarne celuloze in papirja Medvode v Goričah je znašala 300 milijonov dinarjev

janja teh odnosov tudi v bodoče izredno pomembni.

Razvoj družbeno-ekonomskih odnosov

V sporazumu o združitvi v sozdu GLG je odrejeno načelo za **vzpostavitev dohodkovnih odnosov** povsod tam, kjer pri končnem proizvodu sodeluje več tozgov in kadar je delež surovine oz. polizdelkov pomemben v končnem proizvodu.

Po tem načelu smo usmerili prizadevanja, da bi razrešili ureditev teh odnosov na relacijah:

- a) lesna surovina — končni izdelki lesne predelave in predelave papirja,
- b) lesni ostanki in njihova predelava v papirni industriji,
- c) žagan les posebne kvalitete od dobaviteljev za proizvodnjo oken v Jelovici Škofja Loka.

Vsi dosedanja predlogi sporazumov so v skladu z intencijo zakona o združenem delu skušali v primerih trajnega poslovnega sodelovanja nadomestiti klasične kupoprodajne odnose, predvsem pa opredeliti tudi skupni riziko poslovanja. Rešitev teh odnosov na novih osnovah sama po sebi sicer direktno ne prispeva k ustvarjanju nove vrednosti, omo-

jekt izgradnje tovarne ivernih plošč je sicer odpadel, v temelje plana sozda GLG pa so bile sprejete skupne akcije financiranja gozdnih cest in razširjene biološke reprodukcije gozdov, izgradnje prometne mreže in program skupnega razvoja montažnih objektov.

Akcija skupnega financiranja gozdnih cest je stekla z odločitvijo za posebni prispevek uporabnikov lesa v višini 3,3 odstotka od nabavne cene, kar nemoteno teče preko območnih gozdarskih skupnosti. Za tekoče srednjeročno obdobje je ta prispevek povečan na 4,8 odstotka, ko je v kranjskem gozdnogospodarskem območju dogovorjen še dodatni prispevek za vlaganja v razširjeno gozdno-biološko reprodukcijo v višini 3 odstotkov od nabavne vrednosti gozdnih sortimentov.

Izgradnja in financiranje prodajne mreže je potekalo intenzivneje med zainteresiranimi članicami (Alples — ZLIT) še v preteklem srednjeročnem obdobju, v sedanjem srednjeročnem obdobju pa so predvidena skupna investicija v prodajno mrežo med Jelovico in LIP-om.

Predvidena skupna akcija montažnih objektov je v dosedanjem obdobju obtičala. Program montaž-

Nadaljevanje na 12. str.



Za letošnje leto je planirana poraba lesa 3,93 milijona kubikov. Iz naših gozdov bomo pridobili 79 odstotkov le-tega, iz drugih republik 9 odstotkov in iz uvoza 12 odstotkov

Nadaljevanje z 11. str.

nih objektov še ne vključuje kompleksnih možnosti kooperacije večjega obsega. Delno je bilo tako stanje preseženo le v letih 1981 in 1982, ko sta Gradis tozid LIO in Jelovica izvedla skupno realizacijo izvoza montažnih hiš v Italijo in Irak. V ta skupni posel pa so bile vključene tudi nekatere druge članice sozda GLG, npr. LIP s programom vrat.

V novejšem obdobju, ki je značilno za daljša trajajoča recesija v gradbeništvu, pa se kažejo obrisi skupnega programa montažnih hiš vseh večjih jugoslovanskih proizvajalcev, kar bo tudi preko dosežene tipizacije in standardizacije pritegnilo v kooperacijske odnose v večjem obsegu tudi druge članice lesne predelave.

Poleg že omenjenih oblik združevanja dela in sredstev med članicami sozda GLG je dosegel pomemben obseg tudi združevanje sredstev med GG Bled in LIP-om Bled. Pri tem izstopata v zadnjih letih predvsem izgradnja mehaniziranega skladišča in energetskega objekta.

Investicijsko združevanje tudi na ravni sozda

Med investicije, kjer s svojimi sredstvi sodelujejo tudi druge članice sozda, štejemo rekonstrukcije proizvodnje masivnega pohištva v ZLIT-u Tržič, rekonstrukcijo proizvodnje RTV ohišij in masivnega pohištva v Alpesu Železniki in rekonstrukcijo proizvodnje vrat v Jelovici Škofja Loka, ki pa je trenutno še v realizaciji.

Pri precejšnjem obsegu združevanja sredstev za investicije ne moremo vedno govoriti o ekonomskih interesih kot motivu za združevanje. Večina združevanj je imelo značaj sovlaganj na kreditni osnovi brez ugotavljanja deleža v skupnem dohodku in realizaciji vloženih sredstev. Sovlaganja je vzpodbujal predvsem preferenčni sistem pri najemanju bančnih kreditov.

Ob ugotavljanju vzrokov, zakaj ni bil dosežen še večji obseg združevanja sredstev med članicami sozda, je treba vsekakor upoštevati tudi dejstvo, da so bile članice v preteklem obdobju in to vsaka za sebe, zelo močno angažirane za investicijami lastnega razvoja. Dinamika izvajanja investicij ni dopuščala možnosti časovnega zaporedja za eventualno sproščanje investicijskih sredstev.

Poslabšano splošno stanje likvidnosti v gospodarstvu, ne glede na skromno vertikalno integrabilnost združenih članic lesne predelave, v praksi daje dobro osnovo za združevanje obratnih sredstev za tekočo reprodukcijo. Ta se kaže v medsebojni pripravljenosti, za odpravo posledic naraščajoče nelikvidnosti. Pri tem v okviru Samoupravnega sporazuma o posebni finančni službi likvidnostno manj prizadete članice plasirajo občasne kratkoročne pre-

sežke preko svojih finančnih služb v drugih članicah sozda za premoščanje občasne nelikvidnosti. Ta oblika se je v preteklosti že zelo dobro uveljavila, vendar oblika sodelovanja še ni dosegla večje operativnosti. S tega vidika bo treba v bodočnosti pri vseh članicah uveljaviti kratkoročno finančno planiranje. To je zlasti aktualno v zadnjem času, ko gospodarjenje z denarjem pomembno vpliva na uspešnost poslovanja. Pri tem pa v gospodarjenje z denarjem ne štejemo le gospodarjenje z likvidnimi finančnimi sredstvi, temveč z vsemi poslovnimi odločitvami, ki imajo finančne posledice.

Članice so se v sozdu GLG dogovorile, da bodo v skladu s stopnjo medsebojne povezanosti devizno problematiko urejevale s posebnim sporazumom. Pri tem je zlasti opredeljeno načelo, da lesnopredelovalni tozidi oskrbujejo gozdarske tozde s potrebnimi deviznimi sredstvi.

Skupno planiranje in usklajevanje ekonomskih odnosov s tujino je članicam sozda v preteklosti prineslo pomembne prednosti. Te prednosti so se še posebej izkazale v letu 1981 in v letu 1983, ko so se članice sozda skupaj s celotno DO AERO Celje v okviru Splošnega združenja na nivoju Jugoslavije dogovorile za skupen izračun odstotka družbeno priznanih reprodukcijskih potreb.

V sporazumu o združitvi so članice opredelile, da bodo **posle skupnega finančnega značaja urejale preko posebne finančne službe**. Zakon o temeljih bančnega in kreditnega sistema iz leta 1977 je konkretno opredelil, da se posebne finančne službe ustanovijo v primeru, ko ni materialnih možnosti za ustanovitve interne banke. Aktivnosti, ki bi v sozdu GLG prišli do čvrstejše oblike finančne funkcije, organizirane v interni banki, so bile v tem obdobju vseskozi prisotne. Svojo podporo so dajale na problemskih in akcijskih konferencah DPO. Strokovne razprave pa so ob naštevanju vseh pozitivnih strani, ki jih prinaša organizirana interna banka, preveč poudarjale vprašanje stroškov, organizacijske in kadrovske težave, probleme reorganizacije obstoječih finančnih služb v DO, kjer pa so v bistvu združene vse ostale poslovne funkcije in se hkrati nobena od njih še ne upravlja na nivoju sozda.

V bodočnosti je treba na razvoj skupne finančne funkcije gledati v kontekstu vsega ostalega medsebojnega sodelovanja, pri čemer je treba najprej izkoristiti vse prednosti finančnega poslovanja pri članicah, na sozdu GLG pa urejati finančno poslovanje marginalnega značaja in ki je smotno, da se ureja skupno.

Rast družbenega proizvoda — bruto dohodka

Bruto dohodek predstavlja najrealnejši in najpomembnejši element gospodarskega razvoja. To pa

še le potem, ko opazujemo realno rast te kategorije poslovnega uspeha. Z deflatorji očiščeni nominalni obseg družbenega proizvoda v po-

sameznih letih kaže po članicah v obdobju 1975—1983 naslednjo povprečno letno realno rast bruto dohodka:

	Povprečna letna stopnja rasti bruto dohodka v %	Povprečna letna stopnja zaposlovanja v %
Alpes Železniki	5,1	3,1
Gradis tozid LIO Škofja Loka	3,0	0,7
Jelovica Škofja Loka	3,6	1,5
LIP Bled	11,4	2,7
ZLIT Tržič	10,1	1,5
Lesna industrija	5,2	2,1
GG Bled	3,2	—1,9
GG Kranj	4,4	—1,0
Gozdarstvo	3,8	—1,5
Aero Medvode	15,5	5,1
SOZD GLG skupaj	7,2	1,6

Za dejavnosti, ki jih opravljajo članice sozda GLG, je značilno, da je bilo preteklo obdobje v pretežnem delu značilno kot obdobje relativno ugodne tržne konjunktore. Lesna industrija je bila na začetku obdobja sicer v precejšnji gospodarski krizi, vendar so kasneje za doseganje gospodarskih rezultatov nastopila relativno ugodna leta. Situacija se je ponovno začela slabšati v začetku osemdesetih let, ko se je začela restrikcija naložb, ki je imela pomemben vpliv na gradbeništvo. Gradbeniško usmerjeni članici lesne industrije: Jelovica in LIO sta nastopajočo krizo v gradbeništvu v začetku premostili z rekordnimi izvoznimi posli v Italiji in Iraku, ki so trajali vse do začetka leta 1982. Leto 1981 je tudi značilno kot vrhunec poslovnih uspehov vseh združenih članic sozda. Po tem obdobju pa na gospodarjenje vseh članic že močno vpliva zviševanje stroškov, svetovna gospodarska kriza, gospodarska kriza v državi idr.

Analize poslovnih rezultatov na podlagi vsakokratnih knjigovodskih obračunov so bile v omenjenem obdobju deležne posebne pozornosti. Te so bile izdelane torej tudi za vsa medletna (četrtletna) obdobja, vendar pa je pomemben tudi presek uspešnosti poslovanja čez daljše časovno obdobje. Iz tega vidika je zlasti pomemben pregled važnejših kazalnikov uspešnosti poslovanja, katerih izkazovanje predvideva tudi ZZZ.

Vlaganja v osnovna sredstva so bila precejšnja

V ekonomskih razmerah, ki so jih v teku zadnjih let močno narekovali tudi administrativni ukrepi, so članice pomembna sredstva namenile tudi za **naložbe**. V primerjavi z bruto dohodkom je bilo v osnovna sredstva vloženo v obravnavanem obdobju naslednji delež sredstev v odstotkih:

	1976—1980	1981—1983	Skupaj 1976—1983
Alpes	22,4	20,3	21,1
LIO	21,5	7,5	12,2
Jelovica	15,4	15,0	15,1
LIP	16,1	10,8	12,6
ZLIT	10,3	12,8	12,0
Lesna industrija	17,7	14,0	15,3
GG Bled	18,9	28,9	25,4
GG Kranj	13,8	20,0	18,2
Gozdarstvo	16,5	24,6	22,0
Aero Medvode	12,8	6,4	8,1
SOZD GLG skupaj	16,8	14,8	15,4

Iz gornjega pregleda je razvidno, da je bilo vlaganje v lesno predelavo intenzivnejše v preteklem srednjeročnem obdobju, v gozdarstvu pa v sedanjem.

Pri investicijah je značilno, da je največji delež financiran z lastnimi sredstvi. Delež bančnih sredstev je bil nižji kot je bila udeležba le-teh v

investicijah ostalega gospodarstva. Pomemben je tudi delež združenih sredstev od drugih OZD, med njimi zelo pomemben obseg sredstev predstavljajo prispevki lesne predelave pri financiranju izgradnje gozdnih cest, pomemben pa je tudi obseg združevanja sredstev med članicami sozda pri skupnem financiranju trgovinske mreže posloval-

nic, rekonstrukcijah obratov pohišstva v Trziču in Železnikih, izgradnji mehaniziranega skladišča v GG Bled ter energetskega objekta LIP-a Bled idr.

Intenziteta vlaganj v gradbene objekte v lesni industriji je bila pri večini članic celo večja kot v opremo. Temu so botrovale tudi velike omejitve pri uvozu opreme, kakor tudi slabše možnosti najemanja bančnih kreditov za investicije, ki niso predvidele tudi izgradnjo objekta. Dejstvo je torej, da oprema vse bolj zastareva in v težjih pogojih gospodarjenja predstavlja že resno oviro za potrebno še večjo izvozno orientacijo.

Izvozna usmeritev je trajna orientacija

Z zaostrovanjem devizno-plačilne bilance je izvoz dobival vse pomembnejše mesto. Vendar pa so

v praksi veliko več podpore za izvozna prizadevanja dobivala s strani političnih organov kot s strani kreatorjev oz. ukrepov ekonomske politike.

Izvozna usmerjenost članic sozda pa ni od včeraj, temveč trajna orientacija. Tako so članice sozda GLG v obdobju 1975—1983 pretežno na konvertibilnem področju realizirale za 178,3 milijonov dolarjev blaga in storitev, ali v povprečju za 19,8 milijonov dolarjev letno ob dejstvu, da stopnja pokrivanja uvoza z izvozom tudi v naslednjem primeru ni bila nižja od 200 odstotkov. Iz vidika izvoza je najpomembnejše že omenjeno leto 1981, ko sta samo Jelovica in LIO iz Škofje Loke na potrebnem področju južne Italije ter v Iraku z montažo objektov realizirala 34,7 milijonov dolarjev prihodka. K skupnemu izvozu sozda GLG v celotnem obdobju (1975—1983) so posamezne članice prispevale z naslednjimi deleži:

	Delež v skupnem izvozu v %	Izvoz v dolarjih na zaposlenega povprečno letno
Alpes Železniki	11,2	2.583
LIO Škofja Loka	13,6	9.981
Jelovica Škofja Loka	18,6	2.997
LIP Bled	34,6	6.977
ZLIT Trzič	6,5	4.453
Lesna industrija	84,5	4.612
GG Bled	1,0	—
GG Kranj	2,7	—
Gozdarstvo	3,7	—
Aero Medvode	11,8	4.627
SOZD GLG skupaj	100,0	3.839

Iz gornjega pregleda lahko sklepamo na močno izvozno usmerjenost v sozdu GLG, nizek delež gozdarstva v realiziranem izvozu je samo navidezen, saj ni upoštevan delež lesne substance v izvozu lesnih izdelkov lesne industrije, samo pa v izvozu realizira le manjše količine hlodovine listavcev slabše kvalitete, ki jo lesna industrija sozda GLG še ne predeluje.

Najstabilnejši izvoz v okviru sozda GLG beleži LIP Bled, sledi mu ZLIT in v drugi polovici obdobja tudi Alpes in Aero. Izvoz Jelovice in LIO, ki je usmerjen predvsem v montažne objekte, pa glede na specifičnost tržišča nima možnosti kontinuiranega izvoza v nasprotju s članicami, ki realizirajo pretežno klasični blagovni izvoz.

Gornja vsebina analize se nanaša le na glavne elemente skupnega delovanja in razvoja sozda. Širša analiza, ki je v razpravi v strokovnih organih, pa bo morala dati določene skupne ugotovitve, npr.:

1. Dejstvo je, da je bilo gospodarjenje članic gozdarstva, lesne industrije ter celulozno-papirne industrije sozda GLG poslovno uspešno v vsem obravnavanem obdobju 1976—1983, zlasti pa v letih od

1976—1981. S tega vidika je bila uspešna tudi ta višja organizacijska oblika, ki je k temu tudi prispevala svoj delež.

2. Pogoji gospodarjenja so bili objektivni faktor, da prednosti, ki so bile predpostavljene v predlogu za združitev v sozd, niso v celoti uresničene. Najbrž bo v težjih ekonomskih razmerah prišel skupni interes še bolj do izraza.

3. Poleg objektivnih okoliščin so na skupno uspešnost močno vplivale tudi nekatere subjektivne okoliščine, ki izhajajo iz še vedno močnega prepričanja, da vsaka članica sama zase lahko doseže večje koristi, kakor pa v tesnejši poslovni povezavi z drugimi v okviru širše asociacije.

4. Glede na dosežene rezultate se sme s precejšnjo zanesljivostjo smatrati, da je ta širša organizacijska oblika glede na vložen skupni napor opravičila svoj obstoj.

5. V nadaljnji fazi skupnega razvoja, ki bo zanesljivo bistveno težja, pa bo sozd lahko opravičil svojo vlogo le ob bistveno večji pripravljenosti za reševanje skupnih problemov in upoštevanju skupnih interesov.

S. Z.

Začetni rezultati so zadovoljivi

Mednarodna kooperacija z IPH Žitara vas (Avstrija)

Pred leti začeta gradnja lesnega proizvodnega obrata v Žitari vasi na avstrijskem Koroškem, je dobila svojo pravo podobo in dosegla namen s podpisom pogodbe o dolgoročni proizvodni kooperaciji med IPH in udeleženkami, ki so združile svoja finančna sredstva za to izgradnjo. Pogodba je bila podpisana oktobra preteklega leta po dolgotrajnem postopku v zveznih organih za priznanje mednarodne kooperacije.

Na Jugoslovanski strani so svoja sredstva združile:

- Slovenijales — trgovina,
- Alpes — Industrija pohišstva Železniki,
- Brest Cerknica
- Slovenijales — lesna in pohištvarena industrija Radomlje.

Naknadno pa sta k pogodbi pristopili še Helios Domžale in Dekorativna Ljubljana.

Namen desetletne pogodbe je sodelovanje na področju skupne proizvodnje in medsebojnih dobav pohišstva vseh vrst, delov pohišstva, stavbnega pohišstva, izmenjava repromaterialov, polproizvodov, surovin, lesa, sestavnih delov za kompletiranje ali proizvodnjo pohišstva, projektiranje ter skupno programiranje proizvodnje.

Sodelovanje je široko zasnovano in že daje prve razveseljive rezultate na obeh straneh. Poglobiti je potrebno še izmenjavo izkušenj, tako pri proizvodnji, kot prodaji pohišstva, razširitvi sodelovanja pri uvajanju novih tehnoloških postopkov, ter se bolj povezati pri skupnih razi-

skavah trga, nastopanju na tujih trgih, planiranju in usklajevanju proizvodnih kapacitet itd.

Obseg blagovne menjave je predviden za celotno desetletno obdobje, razdeljen na posamezna leta in se giblje od 19 milijonov avstrijskih šilingov v letu 1984 do 42 milijonov šilingov v letu 1992 za vrednost jugoslovanskih dobav in od 10 milijonov šilingov v letu 1984 do 34 milijonov šilingov v letu 1992 za vrednost dobav iz Avstrije.

Vrednost medsebojnih dobav poteka na osnovi mednarodne kooperacije v razmerju 1 : 1,20, kar pomeni, da je vrednost izvoza iz Jugoslavije za 20 odstotkov višja od vrednosti protidobav iz Avstrije.

Razmerje je zaradi nizke razpoložljive pravice z devizami ugodno in daje še večji pomen in zainteresiranost naših delovnih organizacij za takšno obliko sodelovanja.

Začetni rezultati so zadovoljivi za obe strani, pričakujemo pa da se bo tako obseg, kot kvaliteta sodelovanja v prihodnjih letih še izboljšal.

JANEZ TOMAŽIN



Primer lepo negovanega gozda z vlako

Ali je formaldehid karcinogen?

Kdaj bomo dobili standarde in predpise glede formaldehida?

V zadnjih letih smo priče številnim strokovnim polemikam o problematiki sproščanja prostega formaldehida predvsem v ivernih ploščah. Težave so se pojavile predvsem pri izvozu naših izdelkov na zahodno-nemško tržišče, ko so naši izvozniki s strani nemških trgovcev in združenj dobili cel niz vprašanj o odstotku formaldehida v ivernih ploščah. Srž vseh polemik je v domnevni karcinogenosti formaldehida.

Ta problematika je v ZR Nemčiji prisotna že več kot 20 let, v naši republiki pa smo se s to problematiko začeli ukvarjati dosti kasneje, leta 1979, pa kljub temu prej kot v naših drugih republikah. Mogoče je temu botrovalo dejstvo, da v Sloveniji proizvajamo skoraj 50 odstotkov celotne jugoslovanske proizvodnje ivernih plošč.

V ZR Nemčiji so leta 1980 bile sprejete smernice in standardi za uporabo formaldehida pri proizvodnji ivernih plošč. V Jugoslaviji ustrezne tehnične regulative še nimamo. Ni torej ustreznih standardov, niti predpisov ali smernic, ki bi uravnavali dopustno količino prostega formaldehida. Zato je bil oktobra lani organiziran sestanek predstavnikov proizvajalcev lepila in ivernih plošč, Biotehnične fakultete tozd za lesarstvo in združenja LES Ljubljana. Dogovorjene so bile nekatere aktivnosti v slovenskem merilu in posredovana je bila ponovna zahteva Opštem udruženju šumarstva, industrije za prerađu drvet, celuloze i papira Jugoslavije za reševanje problematike formaldehida in atestiranja na jugoslovanski ravni.

Stanje v zvezi s preverjanjem formaldehida v Sloveniji je takšno, da so vse slovenske tovarne ivernih plošč opremljene za ugotavljanje prostega formaldehida po Perforator metodi in da je proizvajalec lepila INA Nafta Lendava osvojil kvaliteto lepila emisijskega razreda E2.

Na koncu lahko ugotovimo, da smo z ozirom na kvaliteto lepila E2 emisijskega razreda in z ozirom na ustrezno zapiranje plošč s papirji, furnirji in ustreznimi nanosi lakov sposobni ponuditi pohištvo iz elementov, ki odgovarjajo E1 emisijskem razredu. C. Pavlin

Temeljni problemi pri gospodarjenju z gozdovi v Sloveniji

Sis za gozdarstvo SR Slovenije je v analizi razvojnih možnosti na področju gospodarjenja z gozdovi in preskrbe z lesom v obdobju 1986—1990 opredelil temeljne probleme, katerim je treba posvetiti v bodoče posebno pozornost, in sicer:

— nekatera območja imajo močno spremenjeno naravno sestavo drevesnih vrst. Največkrat gre za proces zasmrečevanja velikih površin s malodonosnimi gozdovi;

— sušenje jelke prerašča v problem velike razsežnosti;

— izredno resen in že akuten je problem neuskkljenosti med rastlinskimi in živalskimi vrstami v gozdovih;

— neugodna je strukturna sestava gozdov po razvojnih fazah s presežkom mladih in srednjedobnih gozdov in premalo gozdov v starejši optimalni fazi;

— za zasebne gozdove je značilna razdrobljenost in močno osiromašena vrednostna zasnova, ki je posledica parcialnega gospodarjenja, po drugi strani pa je tudi obseg obnove gozdov v zasebnem sektorju premajhen;

— tudi pri nas postajamo priče katastrofalnih posledic »umiranja gozdov« predvsem v onesnaženih okoljih;

— izredno naraščajo stroški varstva gozdov, ki v nekaterih območjih že dosegajo stroške za obnovo;

— nega mlajših gozdov je v zasebnem sektorju dyakrat manjša kot v družbenem;

— v nekaterih območjih ponovno oživlja problem ekstenzivne paše živine v gozdovih;

— pomanjkljivo načrtovanje od območnega do detaljnega ter neuskkljenost med gozdnogospodarskimi načrti in plani;

— proces podružbljanja zasebne gozdne proizvodnje ter kompleksno gospodarjenje, ki je pogoj za intenziviranje, se uveljavlja izredno počasi itd.

C. P.

Športno rekreacijska dejavnost v AERO tozd Tovarna celuloze in papirja Medvode

Športno-medicinski strokovnjaki znova in znova dokazujejo, da premisleno odmerjena telesna aktivnost zdravi, krepi in veliko pripomore k odpornosti človeškega organizma.

Marsikdo od nas pa trdi, da pri najboljši volji nima časa za športno rekreacijo s prepričanjem, da ima preveč drugih pomembnejših obveznosti. Vsi takšni bi morali nekoliko bolj kritično pogledati svoj delovni dan, saj počnemo marsikaj, kar sploh ni pomembno, ali pa je celo odveč.

Za dobro počutje in zdravje moramo najti čas, sicer bomo morali imeti čas za bolezen in dolgotrajno zdravljenje. Torej je kljub vsemu pametno vložiti nekaj dragocenega časa in tudi denarja v zdrav način življenja.

V Aeru tozd Medvode posvečamo športni rekreaciji precej pozornosti, saj OO ZS podpira dejavnost vseh 14 športnih ekip, ki kljub stabilizacijskim ukrepom in zmanjšanju finančnih sredstev uspešno deluje. Prepričani smo, da denar vложен v rekreacijo naših delavcev ni vržen stran, saj s tem ohranjamo zdrave, sposobnejše in zadovoljnejše člane kolektiva. Tako deluje NOGOMETNA sekcija z dvema aktivnima ekipama, sekcija KEGLJAČEV, KOŠARKARJEV, STRELCEV, BALINARJEV, ŠAHISTOV, PLANINCEV, PLAVALCEV, SMUČARJEV, sekcija NAMIZNEGA in VELIKEGA TENISA, sekcija RIBIČEV in JADRALCEV NA DESKI, ter TRIM REKREATIVCEV.

Za vse te aktivnosti imamo na razpolago štiri-stezno kegljišče, tenis igrišče, prostor za igranje namiznega tenisa, telovadnico, igrišče za mali nogomet in trim kabinet z garderobami in tuši; za plavalce v hali Tivoli prenosne brezplačne karte, za jadralce na deski pa 3 deske, ki se jih na osnovi predhodnih razpisov razdeli med delavce v poletni sezoni. Zasedenost je polna, kar je znak priljubljenosti tega športnega orodja.

Poleg sekcijskih aktivnosti se ekipa Aero tozd Medvode redno udeležuje:

— zimskih in letnih iger sozda GLG

— zimskih in letnih iger papirničarjev SR Slovenije

— pohoda ob žici okupirane Ljubljane

— pohoda po poteh polhograskih dolomitov

— akcije vsi na kolo za zdravo telo

— spusta po reki Savi mimo papirnic proti Zagrebu

— dnevov rekreacije TVD Medvode

— smučarskega srečanja v veleslalomu med ekipami Aero, Andriz, Gaw.

Da bi povečali množičnost in splošno rekreativno dejavnost članov kolektiva, vabimo vsakogar, ki ima organizacijske sposobnosti in je pripravljen voditi katerokoli dosežaj še neaktivno športno panogo, da se nam priključi.

K sodelovanju vabimo tudi vse, ki bi se želeli udeležiti teh aktivnosti.

FRANC HOČEVAR



Moštvo AERO iz Medvod, ki je nastopilo v sindikalni košarkarski ligi



Gasilske republiške prvakinje iz AERA Medvode med tekmovanjem

Delo industrijskega gasilskega društva AERO Medvode

Društvo ima približno 60 članov, ki hodijo bolj ali manj redno na vaje. V začetku leta se na štabu operative dogovorimo o datumi vaj in v katerih objektih ali oddelkih bomo izvedli te vaje. Za izvedbo vsake vaje se zadalžita po dva ali trije gasilci, ki so nižji gasilski častniki ali častniki. Pred vajo morajo pripraviti skico terena in predvideti kakšno orodje in opremo bomo rabili pri izvedbi vaje. Treba je tudi predvideti katere objekte je potrebno ščititi pred ognjem. Potrebno je tudi vedeti kaj vse je v tem objektu, da se ve pristopiti k gašenju. Ker imamo 7 častnikov in 9 nižjih častnikov teh vaj ni težko organizirati. Vaje organiziramo enkrat mesečno.

V društvu imamo tudi dve tekmovalni desetini, ki intenzivno vadita v pomladanskem času za tekmovanje gasilcev papirne industrije Slovenije in jeseni za občinska tekmovanja.

V društvu je tudi precej članov iz drugih republik. Zelo težko je planirati redno vadbo dvakrat tedensko, ker so vsi člani vezani na izmensko delo. To se predvsem izraža pri moški desetini, saj moramo vedeti, da imajo ti člani svoje družine v drugih republikah, kjer jih čaka tudi delo na polju in podobno. Mislim, da je tu glavni problem povprečnega uspeha moške desetine.

Zdi pa se mi potrebno, da pohvalim članice ženske desetine. Saj so to delovna dekleta in žene, ki po večini delajo na izmene, imajo družine z majhnimi otroki in so stare od 17 do tja čez 40 let. Dodaten problem jim je varstvo majhnih otrok, saj se povprečini »sihtajo« z možmi. Vaje pa imamo od 13—15 ure, tako, da gre ena ura na račun tovarne, druga pa na račun prostega časa. Marsikdaj se zgodi, da oče pripelje otroka do tovarne, nato pa ga mati vzame s seboj na vajo. Morda se sliši neskromno, pa vendar upam trditi, da smo vestne in se zavedamo, da brez trdega dela ni uspeha. V desetini tekmujejo tudi mati in hči, v kratkem pa pričakujemo tudi prvo babico.

Naj nekaj povem še o uspehih, ki smo jih dosegli. Smo prvakinje, do-

segle smo prvo mesto na tekmovanju gasilcev papirne industrije Slovenije. Na republiškem predkongresnem tekmovanju v Gornji Radgoni pa smo dosegli II. mesto v skupini članic nad 25 let. To so najlepši uspehi, ki smo jih dosegli do sedaj. Zavedamo pa se, da ti uspehi zahtevajo še nadaljno dobro voljo in vaje, kajti vse te naslove, ki smo jih dosegli bo potrebno v naslednjem letu ubraniti in dokazati, da to ni bilo le srečno naključje.

Določen problem našega industrijskega gasilskega društva pa je v tem, da v društvu skoro ni vodilnih in vodstvenih delavcev, tako, da imamo marsikdaj občutek, da ni vse v najlepšem redu na relaciji tovarna gasilsko društvo. To pride predvsem do izraza ob pogostih vajah pred raznimi tekmovanji, ko oddelkovodje neradi dovolijo članom udeležbo na vajah. Prepričani smo, da če bi bili tudi vodje oddelkov v naših desetinah ne bi prihajalo do teh kratkih stikov.

Marija Podvez



Glasilo sozda GLG ureja uredniški odbor v sestavi: Jože Skumavec, Zoran Rautner, Stane Bokal, Ivan Robič, Metod Benedik in Jože Lejko.

Glavni, odgovorni in tehnični urednik: Cveto Pavlin.

Tiska tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

Glasilo izhaja v nakladi 5.000 izvodov.

Pet let pihalnega orkestra ALPLES

Na pobudo bišvega direktorja Joža Demšarja, da bi naša delovna organizacija bila ustanovitelj in hkrati pokrovitelj pihalnega orkestra, se je v začetku leta 1979 izoblikoval okvirni načrt dela bodočega orkestra. Ob znatni podpori sindikata ALPLES, ob pomoči takratnega ravnatelja osnovne šole »Prešernove brigade« Franca Benedika in vodstva Glasbene šole iz Škofje Loke je do realizacije te ideje prišlo dokaj hitro. Za sodelovanje in strokovno vodenje orkestra smo uspeli pridobiti člana Slovenske filharmonije, profesorja Dragiša Miškoviča, ki se je lotil dela z mladimi začetniki z vso odgovornostjo in njemu lastno zavzetostjo. V veliko pomoč mu je bil naš sodelavec Janez Benedik, glasbenik — amater, ki še vedno vodi

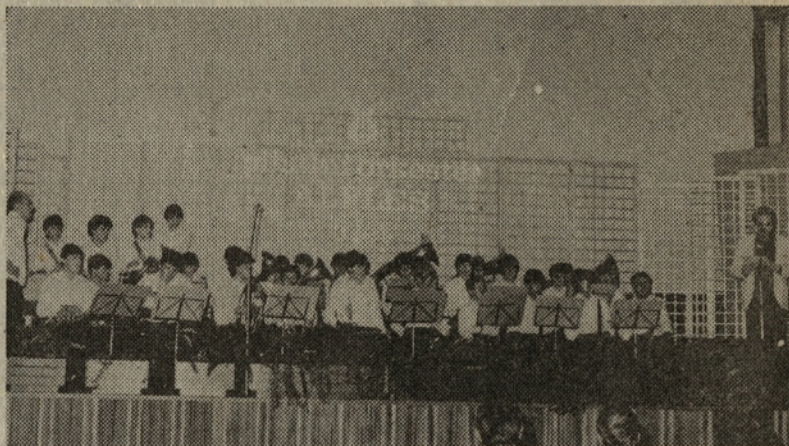
značaja.

Njihov jubilejni koncert je bil prava popestritev in resnično umetniško doživetje za polno dvorano poslušalcev. Spoznali smo, da mladim članom igranje v orkestru pomeni veliko. Preko glasbe odkrivajo sebe in svet, v katerem živijo, muzika jih bogati in plemeniti.

Danes šteje pihalni orkester ALPLES 43 članov, od katerih jih aktivno nastopa 31. Ostali mlajši člani se še uvajajo in spoznavajo svoje instrumente.

Ob njihovem 5-letnem jubileju je Zveza kulturnih organizacij Slovenije dvajsetim članom, ki vztrajajo v orkestru od njegove ustanovitve, v znak priznanja podelila bronaste Gallusove značke.

MARJANA MAČER



Pihalni orkester ALPLES med jubilejnim nastopom za 5-letnico uspešnega delovanja

skupino klarinetov.

Prvič se je orkester, ki je takrat štel 29 članov, predstavil na sindikalnem pikniku julija 1980. Svoj prvi nastop za širšo javnost pa so mladi godbeniki imeli na proslavi v Dražgošah januarja 1981. Od takrat pa do danes beležijo že preko 70 nastopov, od tega tudi tri samostojne koncerte. Imenitno znajo popestriti prireditve v krajevni skupnosti Železniki, pa tudi v širšem obsegu občine Škofja Loka. Radi pa se udeležijo tudi nastopov in srečanj pihalnih orkestrrov drugod po Sloveniji, kjer se vedno razvije tudi nekaj tekmovalnega duha.

V petih letih njihovega delovanja je nastala razvejana paleta melodij širokega repertoarja: od enostavnih koračnic, preko narodnih in borbenih pesmi, zabavne glasbe, pa vse do zahtevnejših skladb koncertnega

Nagradna križanka

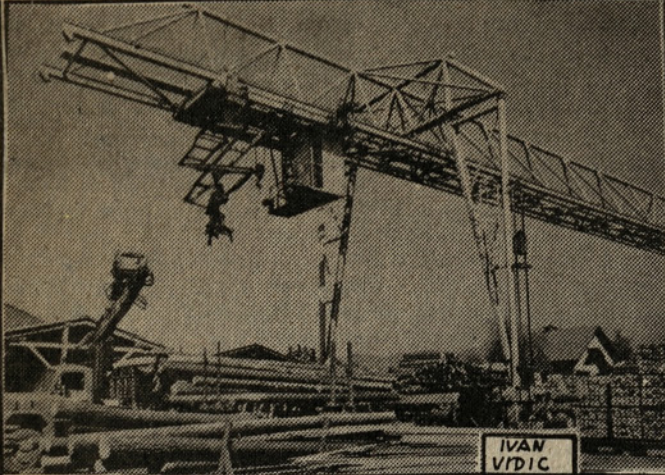
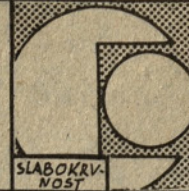
Ker glasilo sozda GLG zaradi objektivnih razlogov ni izšlo pred novim letom, članice pa so namenile nagrade za srečne reševalce križank, objavljamo križanko v prvi letošnji številki.

Rešitve križank pošljite na naslov: Sozd GLG Bled, Mladinska 3, s pripisom »Za nagradno križanko«, 64260 Bled do 22. februarja.

Za pravilno rešeno in pravočasno prejeto nagradno križanko bomo med reševalci izžrebali pet nagrad in sicer:

1. nagrada: vratno krilo mahagonij-Jelovica Škofja Loka
2. nagrada: 1 prostorski meter bukovih drv in 1 prostorski meter očelkov — GG Bled
3. nagrada: 1 prostorski meter bukovih drv — GG Kranj
4. nagrada: 2 prostorska metra žamanja — ZLIT Tržič
5. nagrada: veliko korito za rože — LIP Bled
6. nagrada: papirna kolekcija AERO — Tovarna celuloze Medvode
7. nagrada: sklednik — Alples Železniki
8. nagrada: 2 stolici — Gradis tozd LIO Škofja Loka

NAGRADNA KRIŽANKA

								UKRAJINSKI NARODNI PLES	IGRALKA GARBO	DOMAČA ŽIVAL	PRED LETI ODLIČEN POLJSKI NOGOMET	TURSKO MESTO OB IZLIVU MARICE (ENEZ)	IGRALEC VALIČ
IVAN VIDIC				SOLMI - ZACIJSKI ZLOG		SLABOKRV- NOST	NOVINARKA FALACCI SLOV. SKLA PATRIJICA /BREDA/						
				PREGLE- DNIK, NADZOR- NIK									
				ŽIG							NADLE- ŽNE ŽUŽELKE		
SMUČARSKI KLUB	OSEBA IZ GRŠKEGA MITA /PRIAM/	ZVIŠANA GLASBENA NOTA RAVAN		TELO Z DVANAJST- IMI PLO- SKVAMI	ISLAMSKO SVETO MESTO OTROŠKA BOLEZEN							 ČLANICA SOZDA GLG IZ TRŽIČA	
KONDUKTER NA AVTO- BUSU								ORIENT- ALSKA UTEŽNA MERA	PLESNA PRIRE- DITEV	ZDRAVILNA TRAVNIŠKA RASTLINA			
SLOVENSKA POKRATIL- NA			TON, GLAS				DEL GLAVE						PEVKA ŠTEFOK
SLIKAR ŠUBIC			POKLON DARILO		SREČNO NOVO LETO	PUSČAVSKA ŽIVAL VAŽNO ŽVILO							
MESTO V NEVADI (Z DA)					ŠIROKA SEKIRA MESTO OB SAVI								
ZNAN SLOVENSKE STOMA- TOLOG			OBLIKA IMENA ANICA										
SKLADA- TELJ ADAMIČ			MESTECE V HER- CEGOVI- NI					GRŠKI JUNAK PRED TROJO	GLASBE- NO ZNAMF- NJE				
DEVETI DAN PRED IDAMI V STARORIM KOLEDARJU			IGRALKA BELAK						SESTAVIL: JOŽE PETELIN				
BODEČ POLJSKI PLEVEL			GREGOR STRNIŠA OSEBNI BOHODEK		"KRALJEV- SKA IGRA" OTON TORKAR			PUSČAVA V SREDNJI AZIJI					
		KROZENJE KRVI PO ŽILAH					KRAJ BLIZU LJUBLJA- NE		GUSTAV JANUŠ RAZMNO- ŽITEV				KOREN PRI MATE- MATIKI ALI SLOVNICI
40	JUŽNI SADEŽ	MIZARSKO ORODJE STOPINJA ZA VISKOZ- NOST OLJA					NEKDANJI SLOVENSKE ATLET /STANKO/						
ZVOK, TON			NEMŠKO ON	PLAKAT	NOBELOVEC ZA MIR LETA 1949 /J. BOYD/	10 LET SOZDA GLG	PLAME- NICA						
GOROVJE V BOLGARIJI			OPRAVILO POSEL PERNATA ŽIVAL			POSODA ZA CVETJE	DEGENE RACIJA LEGENDAR- DANSKI KRAJ						
ENOTA ZA JAKOST ELEKTRIČ- TOKA			ITALIJANSKI IGRALEC /GINO/ POTOHEC				OKRAŠNI PTIČI KRAJ PRI OPATIJI						
DOLINA		VISOKA KARTA ROBERT TAYLOR		ZAOKLEDEN SEZNANI PRAVIL ENAČAJ									
VZTRAJN- OST V FIZIKI						ROJSTNI KRAJ FRANCETA BEVKA							
SEJA						VEČJE ROMUNSKO MESTO					ALUMINIJ		